LIBRARY
NOV 4 1982
STATE UNIVERSITY OF

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $12.00
Kanadoje $15.00
Kitur užsienyje $15.00
Pavienio egzemploriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 41 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 22, 1982 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 71-IEJI METAI

KRISLAI

"Laisvės" koncertas
Bravo montrealiečiams!
Mūsų vajus
Jungtinėse Tautose nusiginklavimo savaitė
FBI agentai užpuolė Tymsterių unijos patalpas Clevelande

IEVA MIZARIENĖ

"Laisvės" tradicinis metinis koncertas ir banketas įvyks lapkričio 14 d. Prašome visos apylinkės lietuvius tą dieną atvykti pas mus. Aido choras jau pradėjo savo repeticijas ir ruošiasi mus palinksminti naujomis dainomis.

□

Praėjusiais metais per "Laisvės" vajų labai gražiai pasirodė montrealiečiai aukomis į fondą, ir prenumeratomis. Taip pat ir šiais metais šaukiamas susirinkimas lapkričio 6 d. Tikiu, kad ir vėl toks susirinkimas bus naudingas. Jeigu tik laikas leis, manau ir aš jame dalyvauti.

Ne pro šalį čia galima paraginti ir kitas kolonijas šaukti tokius susirinkimus. Tai palengvina vajininkams, nereikia ieškoti žmonių atskirai.

□

Vajus jau įpusėjęs, bet vajininkų dar nedaug tepasirodė. Draugai ir draugės, kol dar oras neblogas, bandykime pasidarbuoti. Šiais sunkiais laikais, kada infliacija taip kyla, finansų reikia kur kas daugiau laikraščiui išlaikyti.

□

Jungtinės Tautos paskelbė spalio 24 iki lapkričio 2 (rinkimų dieną) nusiginklavimo savaite. Per tą savaitę New Yorke bus šaukiami susirinkimai reikalaujant "darbų su taika" (jobs with peace).

Šiuose susirinkimuose bus reikalaujama daugiausia, kad kongresas nutartų pateikti daugiau fondų darbams, programoms mokslui, sveikatos priežiūrai, humaniškiems reikalams ir kitoms socialiai produktyvioms industrijoms, numažinti išlaidas atominiams ginklams militarinėms intervencijoms į kitas šalis.

Šios savaitės sponsoriai susideda iš įvairių komitetų bei organizacijų, kurios kovoja už taiką pasaulyje. Toj veikloj įeina įvairios moterų organizacijos, gydytojų komitetai, unijos, jaunimas, ir t.t.

□

Cleveland, Ohio FBI agentai įsiveržė į tymsterių unijos patalpas (International brotherhood of teamsters), privertė visus ten esančius unijistus išeiti lauk. Tuomet apstatė ginkluotus kordonus ir per dvyliką valandų tęsė kratą.

Agentai išsinešė nemažai dėžių priklausančių unijai ir užrakino duris, kad unijos žmonės negalėtų įeiti. Ar neatrodo, kad grįžtame į Makartizmo laikus?

Washington. — Speciali grupė, Military Manpower Task, prez. Reaganui įteikė studiją, kurioje įrodinėja, kad netolimoje ateityje dabar nereikia įvesti drafto, nes Amerikoje dar ilgam užteks savanorių.

LIBANO PREZIDENTAS LANKOSI AMERIKOJE

Jungtinės Tautos. — Jausmingoje kalboje naujasis Libano prezidentas Amin Gemayel kreipėsi į pasaulio bendruomenę, prašydamas padėti atstatyti sugriautą Libaną ir išlaikyti jo nepriklausomybę. Jo kalba daugiau kaip dešimt kartų buvo nutraukta plojimų.

Libano prezidentas Amin Gemayel kalba Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje.

Gemayel, 40 m. amžiaus, vienas jauniausių prezidentų pasaulyje, išrinktas tam postui žuvus jo broliui Baskini dar nė nepradėjus eiti Libano prezidento pareigų, reikalavo, kad be jokių sąlygų iš Libano pasitrauktų visos svetimos kariuomenės. Jis dėl aštuonerius metus užtrukusio brolžudiško karo Libane kaltino "ginkluotų ir nesukontroliuojamų palestiniečių buvimą ir pasikartojančias Izraelio invazijas". Jis pabrėžė, kad palestiniečiai turi turėti tas pačias teises į laisvę ir nepriklausomybę, bet Palestinoje, o ne Libane.

Vėliau prez. Gemayel kalbėjo ir Saugumo Taryboje, kuri nutarė dar keliem mėnesiam prailginti Jungtinių Tautų kariuomenės buvimą Libane. Izraelis buvo priešingas tokiam pratęsimui, bet JAV rėmė Libano prašymą, kad JT kariuomenė pasiliktų, ligi pačių libaniečių kariuomenė persitvarkys ir bus pajėgi savo valstybės sienas kontroliuoti.

Savo susitikime su prez. Reaganu prez. Gemayelis Washingtone aptarė Amerikos siūlomą Libanui pagalbos programą. New Yorke prez. Gemayel buvo priimtas kardinolo Cooke ir buvo susitikęs su Amerikos-Libano sąjungos nariais Waldorf-Astoria viešbutyje.

Suėmė 55 demonstracijoje prieš draftą

Washington. — Daugiau kaip pora šimtų jaunimo iš prieš draftą kovojančių grupių spalio 18 d. buvo atvykę protestuoti prie Selective Service rūmų. Policija suėmė 40 vaikinų ir 15 merginų, kai tie atsisakė pasišalinti už barikadų, kuriems buvo užtvertas įėjimas prie Selective Service būstinės.

Demonstrantai nešiojo plakatus, reikalaujančius nutraukti jaunų vyrų persekiojimą ir baudimą už tai, kad nesiregistruoja draftui. Kai kurie vyrukai viešai sudegino registracijos blankus.

Registraciją draftui prieš dvejis metus įvedė prez. Carter, o prez. Reagan, nors savo prezidentinės kampanijos metu ir buvo pasisakęs prieš registraciją, bet nusprendė tą tvarką palikti.

Susitiks Indijos ir Pakistano lyderiai

New Delhi. — Oficialiai pranešta, kad Pakistano prezidentas Mohammad Zia ul-Hag ir Indijos premjerė Indira Gandhi susitiks pasitarti dėl taikos pakto ir prekybos.

Pakistano prezidentas lapkričio 1 d. vienos dienos vizitui atvyks į Indiją. Tai bus pirmasis tų abiejų šalių susitikimas po 10 metų. Jos kariavo viena prieš kitą 1948, 1965 ir 1971 m.

Indijos premjerė dažnai smerkdavo Pakistaną už karinę prekybą su JAV ir už nupirkimą iš Amerikos 40-ies F-16 karo lėktuvų, kurių pirmasis transportas pristatytas pereitą savaitę. Indija ką tik paskelbė, kad ji perkasi iš Prancūzijos 40 mirage-2000, norint atsverti Pakistano pirkinį.

Pakistano prezidentas po to lankysis Indonezijoje, Malayzijoje ir Singapore. Gruodžio mėn. jis numato kelionę į JAV.

JAV užstoja Izraelį

Nairobi, Kenya. — JAV atstovas išėjo iš posėdžių salės, kai Tarptautinės Telekomunikacijos sąjungos konferencijoje Sirija apkaltino Izraelį, kad tasai, "remiamas JAV", nužudė tūkstančius libaniečių ir palestiniečių. Tai jau antras kartas, kai JAV atstovai išėjo iš nuo rugsėjo 28 d. posėdžiaujančios konferencijos. Užpereitą savaitę amerikietis išžygiavo, kai panašiais žodžiais JAV kaltino Libijos atstovas.

Pereitą savaitę JAV pranešė, kad sustabdo savo piniginę paramą Atominės Energijos agentūrai Genevoje ir kad imsis panašios akcijos ir kitais atvejais, kada tik kas nors norės išmesti Izraelį iš JT vienetų. JAV savo delegaciją iš Genevos atšaukė po to, kad rugsėjo 24 d. buvo atmesti Izraelio kredencialai.

Paris. — Spalio 18 d. čia mirė buvęs Prancūzijos premjeras Pierre Mendez-France, 75 m. amžiaus. Jo valdžios metu 1954 m. buvo užbaigtas karas Indokinijoje, iš kurios Prancūzija sutiko pasitraukti po ilgų ir nesėkmingų kovų.

Padėtis Lenkijoje

Varšuva. — Oficiali spaudos agentūra skelbia, kad tūkstančiai darbininkų sugrįžo į darbą fabrikuose ir plieno gamyklose, nepaisant uždraustosios Solidarnošč unijos kai kurių vadų šaukimo streikuoti.

Nobelio taikos premija kovotojam už nusiginklavimą

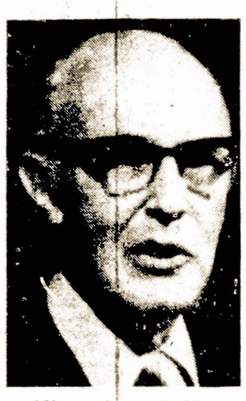

Alfonso Garcia Robles

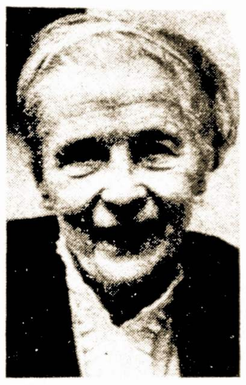

Alva Myrdal

Oslo. — 1982 metų Nobelio taikos premija paskirta dviem veteranam kovotojam už nusiginklavimą. Ją gavo švedė Alva Myrdal, 80 m. amžiaus sociologė ir buvusi diplomatė, ir buvęs Meksikos užsienio reikalų ministras Alfonso Garcia Robles, 71 m.

Politiniai stebėtojai aiškina, kad $157,000 pinigai, kuriuos jie pasidalins ir garbė skiriama jiems todėl, kad jie atstovauja tai priešbranduolinio protesto nuotaikai, šiuo metu apimančiai Vakarų Europą ir sklindančiai Amerikoje.

Myrdal priešbranduoliniame judėjime dalyvauja nuo 1962 m., kada ji Švedijos vyriausybės buvo paskirta atstove Jungtinių Tautų Nusiginklavimo konferencijoje. Ji tose pareigose išbuvo 11 metų. Jos vyras Gunnar 1974 m. gavo Nobelio premiją ekonomikos srityje.

Meksikietis Garcia Robles didžiumą savo daugiau kaip 40 metų diplomatinės karjeros yra praleidęs veikloje už nusiginklavimą. Jis suvaidino pagrindinį vaidmenį, paruošiant 1967 m. Tlatelolco sutartį, draudžiančią branduolinius ginklus Lotynų Amerikoje.

Abudu Nobelio taikos premijos laureatai įvairiais laikotarpiais yra kritikavę didvalstybes dėl jų politkos nusiginklavimo srityje. Alva Myrdal tvirtina, jog tiek JAV, tiek Tarybų Sąjunga per mažai rūpinasi, kad Genevoje vykstančios nusiginklavimo derybos pasiektų konkrečių rezultatų.

Nobelio komisijos pranešimas pasiekė Ameriką gana kritišku momentu, kada branduolinių ginklų užšaldymo rezoliucijos artėjančiuose lapkričio 2 d. rinkimuose bus ant baloto devyniose valstijose ir 31 mieste, o rugsėjo mėnesį Wisconsin valstijoje už branduolinių ginklų užšaldymą stovintys kandidatai laimėjo santykiu 3:1.

Stockholm. — Švedijos Mokslų Akademija šių metų Nobelio premiją fizikos srityje paskyrė amerikiečiui Dr. Kenneth G. Wilson, Cornell universiteto profesoriui. Chemijos premija atiteko Pietų Afrikoje gimusiam mokslininkui Dr. Aaron Klub, jau 20 metų dirbančiam Cambridge, Britanijoje.

Paleido sikhus iš kalėjimo

New Delhi. — Premjerė Indira Gandhi įsakė iš kalėjimų paleisti visus sikhų politinius kalinius šiaurinėje Punjabo valstijoje. Įsakymas palietė tarp 24-30 tūkst. kovojančiosios Akali Dal partijos narių, kurie siekia didesnės autonomijos Punjabo valstijai. Jie kovojo su centrine valdžia, savo valia pasiduodami, kad juos suimtų. Taip veikiai buvo pripildyti kalėjimai, kad nebuvo kur dėti tikruosius kalinius.

Damascus. — Keturių dienų vizitui buvo atvykęs Demokratinės Vokietijos prezidentas Erich Honecker ir su Sirijos prez. Hafez al-Assadu pasitarė dėl įvykių Libane ir dėl reikalo pasiekti strateginę pusiausvyrą Artimuosiuose Rytuose.

Berlin. — Amerikos evangelistas Billy Graham dešimčiai dienų atvyko į Demokratinės Vokietijos respubliką ir dalyvauja susitikimuose su atstovais organizacijų, kovojančių prieš branduolinius ginklus.

Žuvo ajatolos Khomeini padėjėjas

Teheran. — Irano oficiali spaudos agentūra pranešė, kad spalio 15 d. Bahtarane nuo atentatininko granatos žuvo artimas ajatolos Khomeini padėjėjas—ajatola Ashrafi Isfahani, 83 m. amžiaus, ir taip pat sužeistas to ajatolos sūnus. Granata sprogo, kai atentatininkas apkabino ajatolą ir kartu su juo žuvo. Tai jau ketvirtas kartas, kai pastarųjų mėnesių laikotarpyje žūsta aukšti ajatolos Khomeini padėjėjai. Žuvusysis buvo specialus ajatolos Khomeini atstovas Bahtarano provincijoje. Bahtaran yra 275 mylių į pietvakarius nuo Teherano. Valdžia kaltina kairiuosius partizanus, priklausančius pogrindžio organizacijai Mujahedeen.

Vatikanas. — Popiežius patvarkė, kad Romos katalikai dvasininkai ir vienuoliai bei vienuolės dėvėtų jiems paskirtas uniformas ne tik savo pastoracinio darbo metu, bet ir visur. Jis sako, kad tie drabužiai juos išskiria iš pasaulietiškosios aplinkos.

EUROPA KVESTIONUOJA PREZ. REAGANO LOGIKĄ

Paris. — Amerikos sąjungininkai Vakarų Europoje kvestionuoja prez. Reagano logiką dėl sprendimo parduoti papildomą kiekį kviečių Tarybų Sąjungai. Prezidentas pereitą savaitę pasiūlė parduoti net 23 milijonus tonų kviečių, jei Tarybų Sąjunga juos nupirks lapkričio mėnesį.

Bendrosios rinkos valstybių posėdyje, kuriame buvo susirinkę užsienio reikalų ministrai, jų tarybos pirmininkas Danijos užs. reikalų ministras Uffe Ellemann-Jensen pareiškė, kad "amerikiečiams tinka ginti savo interesus, panašiai kaip mes giname savus". Bet jis pridūrė, jog nelabai jį įtikina prez. Reagano argumentas, kad kviečių prekyba esąs "geras dalykas", nes parduodama už grynus pinigus, kai tuo tarpu Europos šalių bendradarbiavimas, tiesiant dujotiekį, esąs "blogas", nes duodamas kreditan. Tačiau, bendrai imant, europiečiai vengė viešai kritikuoti, nenorėdami gilinti jau ir taip esamus nemažus nesutarimus.

Stipriausia pasisakė Italijos užs. reikalų ministras Emilio Colombo. Primindamas, kad JAV muitinė sulaikė dalis, kurias turėjo gauti italų firma Nuovo Pignone, tiesiogiai remianti dujotiekio tiesimą, jis pasakė, jog šitokie JAV administracijos sprendimai prieštarauja nuotaikoms, kurios dominavo Kanadoje, kai ten valstybės sekretorius Shultz buvo susitikęs su NATO šalių atstovais.

Italijos laikraštis "Corriere della Sera" savo editoriale sako, kad šis prez. Reagano žygis neabejotinai yra surištas su artėjančiais rinkimais.

Skeptiškai šį prez. Reagano pasiūlymą sutiko ir Amerikos farmerių organizacijos bei grūdų makleriai, tik jų apskaičiavimai pagrįsti kitokiais faktais. United States Wheat Associates prezidentas James F. Frahm pareiškė abejojimų, ar Tarybų Sąjunga panorės pirkti tiek daug kviečių. Jo manymu, pirkinys nebus didesnis už pernykščius metus, kada buvo nupirkta 14.8 milijonai tonų. Be to, jis nurodė, kad Tarybų Sąjunga nebūtinai turi pirktis Amerikos kviečius. Ji pereitą savaitę nusipirko 7.6 milijonų tonų iš Kanados, o dar prieš savaitę pasirašė sutartį su Prancūzija dėl vieno milijono tonų kviečių pirkimo.

Prez. Reagano sūnus bedarbių eilėse

New York. — Tuo metu, kai prez. Reagan Washingtone tvirtino, kad Amerikos ekonomija esanti pakeliui į atkutimą, čia bedarbių draudimo įstaigoje, tarp gausybės bedarbių, stovėjo ir jo paties sūnus, Ronald Prescott Reagan, laukdamas savo eilės pasirašyti bedarbio čekį.

Šį faktą spauda iškniso ir net toje eilėje nufotografavo Reaganiuką.

Paaiškėjo, kad Reaganiukas, kuris dirba Joffrey baleto kompanijoje kaip šokėjas, buvo atleistas keturioms savaitėms iš darbo ir jau buvo gavęs du bedarbio čekius, po $125 į savaitę. Normaliai jisai uždirba $120 į savaitę, kai baletas repetuoja, o $280, kai gastroliuoja. Visi baleto šokėjai buvo atleisti vienam mėnesiui, bet dabar spauda rašo, kad Joffrey kompanija savo sutartyje su unija vietoje 38 savaičių turi 36 savaites, tai Reaganiukui dar teks dvi savaites "kolektuoti". Gal to ir nebūtų atsitikę, jei prez. Reagan nebūtų nukirtęs National Endowment for the Arts biudžeto, iš kurio Joffrey baletas gauna apie 15 proc. Kai prez. Reagan perėmė pareigas, jis buvusio prez. Carterio pasiūlytąją biudžetui sumą iš $175 milijonų ketino nukirsti iki $88 milijonų, bet Kongresas nubalsavo už $143 milijonus. Dabar prez. Reagan Kongresą prašo meno biudžetui paskirti $100 milijonų ateinantiem 1983.

Klausiamas, ar jo tėvai nenorėję jam padėti. Reaganiukas spaudai atsakęs, kad jis su savo žmona Doris nutaręs apsieiti be jų pagalbos.

Numirė Trumanienė

Bess Truman

Kansas City, Mo. — Spalio 18 d. anksti ryte čia ligoninėje numirė Bess Truman, sulaukusi 97 m. amžiaus. Ji buvo ilgiausiai gyvenusi "First Lady". Jos vyras, buv. prezidentas Harry Truman mirė 1972 m. gruodžio 26 d.

Spauda rašo, kad ji buvo viena kukliausių Amerikos prezidentienių — vengdavo spaudos konferencijų, kalbų sakymo, ar viešų pasirodymų. Jos tėvas buvo žinomas Independence mieste biznierius. Jaunystėje ji studijavo literatūrą ir kalbas ir svajojo tapti mokytoja, bet vedybos su Trumanu, kuris tuo metu buvo bankrutuojančios vyrų drabužių krautuvės savininkas, viską sumaišė. 1934 m. Trumanas buvo išrinktas senatorium, buvo viceprezidentu prie Roosevelto 1944 m., o vėliau ir prezidentu. Jų vienintelė dukra Margaret yra ištekėjusi už New York Times žurnalisto Daniel ir augina keturis vaikus.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $12.00	United States, per 6 months... $6.50
Canada, Lat. Amer., per year . $15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . $8.00
Foreign countries, per year ... $15.00	Foreign countries, 6 months ... $8.00

Apie tarybinį mėnulį . . .

Sputniko, pirmojo žemės dirbtino palydovo, sukaktuvės buvo plačiai pažymėtos Amerikos spaudoje. TSRS sputnikas, "tarybinis mėnulis" ("the Soviet moon') kaip jį tada vadino Amerikos spauda, buvo sukėlęs Amerikos žmonėse didelį susijaudinimą ir įvertinimą.

Kai kurie laikraščiai prisiminė ne tik sputniką, bet ir tuos praeities laikus, kuomet Amerikos ir Tarybų Sąjungos santykiai buvo palyginamai daug geresni negu dabar. Prisiminta ir apie bendrą TSRS kosmonautų ir JAV astronautų skridimą į erdvę . . . Prisiminta lyg su nostalgija, o New Yorko "Times" išreiškė lyg pageidavimą, kad tie laikai grįžtų.

Bet atrodo, kad tai buvo vienalaikinis sentimentas. New Yorko "Times", kaip dauguma mūsų šalies laikraščių, dabar varo anti-tarybinę propagandą pilnu garu,—jeigu ne šaltojo karo laiku įžūlumu, tai beveik taip. Spauda kasdien klaidingai perstato pasaulio įvykius, apverčia viską aukštyn kojomis. Vis kalbama apie "sovietinį pavojų" Angoloje, San Salvadore, Namibijoje, Afganistane, Pietų Jemene, bendrai Artimuose Rytuose ir dar ir dar . . . Kitaip sakant, kur tik liaudis nekovotų už geresnį rytojų sau, arba kur tik liaudis negintų jau iškovotų laimėjimų (Afganistane, Angoloje ir kt.) ten JAV spauda mato "sovietinį pavojų". Su tokia iškraipyta logika mes niekad negrįšime į tuos geruosius detantės laikus, kad JAV žmonės gerėjosi Tarybinio mėnulio paleidimu į kosmosą, o TSRS žmonės gerėjosi JAV astronautų nuskridimu į mėnulį.

Hong-Kongas ir Kinija

Kai Britanijos premierė Margaret Thatcher neseniai lankėsi Liaudies Kinijoje, jai buvo pasakyta mandagiai bet tvirtai: Hong Kongas turi būti sugrąžintas Kinijai. Mes pilnai sutinkame: jau laikas, taip, jau pilnai laikas, kad paskutinė žymi kolonija išnyktų žemėlapiuose.

Hong-Kongas, kaip mes žinome, yra ant saliukės prie pat Kinijos žemyno esantis miestas, kuris turi net keturius milijonus gyventojų. Didžiulė dauguma tų gyventojų yra kinai. Bet Hong-Kongas dar 19-ame šimtmetyje buvo britų pasigrobtas ir paverstas kolonija. Tuolaikinė feodalinė Kinija negalėjo gintis, ir ją plėšė iš visų pusių visi Vakarų Europos imperialistai. Pavyzdžiui, Šanchajuje radosi britų, prancūzų, italų, ispanų ir kitų europiečių "koncesijos", ištisi kvartalai, kur patys kinai neturėjo jokio balso.

Dar prieš-revoliucinė, Čiang Kai-šeko valdoma, Kinija reikalavo, kad britai kraustytųsi iš Hong-Kongo. Revoliucijai laimėjus, tas reikalavimas tapo griežtesnis. Bet dabar jis tikrai surimtėjo. Britai pagaliau turės suprasti, kad čia ne tušti žodžiai. Hong-Kongas, mat, tai ne Malvinų-Falklandų salos, Liaudies Kinija,—tai ne fašistinė Argentina . . . .

Kas dabar valdo Libaną?

Libano sostinės Beiruto Vakarinėje dalyje valdžios kariuomenė praveda masines kratas, suima daug žmonių—kairiečių, musulmonų, palestiniečių. Priekaba yra, kad reikia "ieškoti paslėptų ginklų". Esą, Libane neturi likti jokių ginkluotų grupuočių. Bet tuo pačiu laiku Rytų Beirute dešiniosios grupės, krikščionys, falangistai, lieka pilnai ginkluoti, ir ten valdžios kariuomenė nieko nedaro. Tuo pačiu laiku Vakarų Beirute sukinėjasi prancūzų legionieriai, italų pėstininkai, Amerikos marinai, o visai netoli, priemiesčiuose, skaitlingi izraeliečių junginiai, įskaitant tankus.

Tad, kas dabar iš tikro valdo Libaną? Kas ta neva bešališkoji Libano armija? Kuomet izraeliečiai pradėjo savo invaziją į Libaną, ta armija liko "neutralė"—fronto linijose jos neikvapo nesimatė, ir vieninteliai, kurie bandė pastoti izraeliečiams kelią, buvo palestiniečiai ir nereguliarūs ginkluoti libaniečių kairiečių daliniai. Kuomet izraeliečiai pradėjo artintis prie Beiruto, kai kurie tos Libano armijos daliniai su jais net kooperavo ir kai kuriose vietovėse Libano armijos kariai "neutraliai" stovėjo sargyboje kartu su Izraelio kareiviais. Ir tai ta armija, kurios karininkų dauguma yra dešini krikščionys, dabar tardo ir suima kairiečius ir musulmonus. Nestebėtina, kad ji neliečia dešiniųjų falangistų,—juk pats Libano prezidentas, Aminas Gamajalas, yra falangistų ideologas!

JAV nedarbas ir Reaganas

Amerikos bedarbių skaičių peršoko dešimt nuošimčių, kitaip sakant, mūsų šalyje dabar yra didesnis nuošimtis bedarbių, negu buvo bet kada nuo 1940-ųjų metų. Pats prezidentas Reaganas tą statistiką paskelbė per televiziją Spalio 8-ąją ir 13 d. lyg jausdamas, kad ta liūdną žinią reikia kaip nors pateisinti—ir jis bandė. Bet nesisekė. Amerikos žmonės pradeda prarasti savo kantrybę klausydamiesi Reagano išsisukinėjimų, stebėdami ant televizijos jo šypsenas, girdėdami jo neva juokus . . . Reaganas dar bando su savo aktoriišku talentu kaip nors "pasaldinti" karčias naujienas, bet žmonėms nusibodo jo klausytis. Tuoj po jo kalbos televizijos žurnalistai gatvėse statė klausismus praeinantiems eiliniams žmonėms, ir jie visi vienu balsu sakė: Reagano ekonomikos ("reganomics") daugiau negalima toleruoti . . . .

TRUMPOS PASTABOS

KAI BALTA TAMPA JUODA . . .

Pasauliui puikiai žinoma: Tarybų Sąjunga visada siekė ir siekia taikos. Tai yra jos valstybinė politinė linija, kurios prisilaikoma labai nuosekliai. Štai ir šiuo metu Tarybų Sąjungoje, tuo pačiu ir Tarybų Lietuvoje, aišku, žmonės su didžiuliu pasipiktinimu smerkia pavyzdžio neturinčią Izraelio agresiją Libane, kurios tikslas—baisus arabų tautų genocidas.

Ir tai nėra kokia nors paskira akcija. Tarybiniai žmonės visada tvirtai pasisakė už taiką, už ginklavimosi varžybų stabdymą, prieš vis didėjantį branduolinio karo pavojų. Tarybų Sąjunga pačiuose įvairiausiuose ir stambiausiuose tarptautiniuose forumuose išstoja su vis naujomis ir naujomis taikiomis iniciatyvomis. Štai ir Jungtinių Tautų antrosios specialiosios sesijos, skirtos nusiginklavimui, pagrindiniu įvykiu tapo Leonido Brežnevo išreikštas Tarybų Sąjungos pasirengimas pirmiesiems nenaudoti branduolinio ginklo.

Tai susilaukė didžiulio tarptautinio rezonanso: juk mūsų dienomis su ypatinga, iki šiol tiesiog neregėta jėga plečiasi taikos šalininkų judėjimas.

Tarybinio pareiškimo reikšmę—tegul ir labai nenoromis—buvo priverstas įvertinti netgi toksai buržuazinės propagandos ruporas, kaip žurnals "Time". Jau pasibaigė "Taikos žygis—82", kurio dalyviai iš Danijos, Norvegijos, Švedijos, Suomijos ir Tarybų Sąjungos žygiavo per eilę Šiaurės Europos valstybių ir Tarybų Sąjungos miestų. Keletas to žygio dalyvių lankėsi ir Vilniuje. Kaip teisingai pažymi Kalifornijoje leidžiamas laikraštis "People's World",—"Pokariniu laikotarpiu kiekvienas svarbus pasiūlymas, nukreiptas nusiginklavimui, buvo iš Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių valstybių pusės".

Panašių faktų, atsiliepimų, įvertinimų, atgarsių, kuriuos sukelia taikinga Tarybų Sąjungos užsienio politika, būtų galima suminėti nepaprastai daug. Pagaliau, kartoju, jie labai gerai žinomi plačiąjam pasauliui, bet kam, kas iš tiesų neabejingas pasaulio likimui. Tad kodėl dabar tą reikia dar kartą prisiminti?

Deja, taikios tarybinės iniciatyvos, tarybinės vyriausybės žygiai, kurie susilaukia plataus pritarimo didžiulėse visų šalių gyventojų masėse, labai nepatogūs kai kurių šalių valdantiems sluoksniams. Tiems, kurie savo politiką grindžia karine isterija, tiems, kurie iš ginklavimosi kraunasi milžiniškus pinigus. Ir kaip visada panašiais atvejais būna, į darbą paleidžiama buržuazinė propaganda. Taip be paliovos kartojamas ir pučiamas mitas apie "tarybinį pavojų", apie būtinumą dar labiau ginkluotis, nes esą, būtina ruoštis atremti "agresiją iš Rytų".

Ko vertos tos kalbos—labai ryškiai parodo tragiški įvykiai Libane: ten nekaltų žmonių kraujas pralietas ir miestai sunaikinti ginklais, kurie pagaminti Jungtinėse Amerikos Valstijose. Juos parduodant agresoriui buvo tartąsi dėl tam tikrų apribojimų, pavyzdžiui, kad prieš taikius gyventojus nebus naudojamos kasetinės bombos.

Bet ar paiso tų susitarimų!

Tokie faktai—teisingiau, maža jų dalytė. Tačiau buržuazinei propagandai rūpi bet kas, tik ne faktai. Ji privalo vykdyti savo užduotį: apdoroti žmonių mąstyseną reikiama kryptimi. Įdomu, kad į šį chorą savo balselį bando įjungti ir lietuviškieji reakcionieriai. Štai ką apie nusiginklavimą neseniai postringavo Chicagiškis "Draugas": "Šauksmas prieš atominio karo pavojų yra reikalingas, tačiau jis turi būti nukreipiamas tam reikiamu adresu—ten, iš kur kyla didžiausia grėsmė—į Sovietų Sąjungą.

. . . Amerika jokių agresijų neplanuoja. Protestai prieš atominį ginklavimąsi pirmoje vietoje turi būti nukreipti prieš Maskvą. Tą žino visas pasaulis".

Tai klasikinis demogogijos pavyzdys. Nesinori vėl kartoti pasauliui tikrai gerai žinomų faktų apie taikingą Tarybų Sąjungos užsienio politiką. Pakanka čia paminėti, kad be Amerikos tiesioginio ar netiesioginio dalyvavimo neapsiėjo nė vienas mūsų laikų ginkluotas konfliktas. Kalbėti apie JAV taikingumą—mažiausiai juokinga. Bet "Draugui" iš juoda daryti balta (ir—atvirkščiai) visiškai ne naujiena . . .

J. L.

TUŠTI ARUODAI

Analizuodami užjūriuose atsidūrusių lietuvių nacionalistų antitarybinę veiklą, dažnai pastebime, kad šį kelių "veiksnių" keliamą šurmulį vadinti veikla nelabai ir derėtų. Nes sakydami "veikla" automatiškai galvojame, kad ji turi nors kokius rezultatus. O jeigu rezultatų jokių, tai kokia čia, atsiprašant, veikla?

Veikla, veikla, užginčys "vaduotojai". Girdi, ką galim, tą ir darom. O ką galim—ne jūsų reikalas, nes jūs objektyvūs nebūsite. Štai kodėl—nori nenori—tenka pasitelkti pagalbon išeivijos autorius bei jų liudijimus.

Praėję metai "vaduotojams" buvo turtingi suvažiavimais, kurių jie surengė netgi keturis. Visi jie, dipukų nuomone, nežmoniškai pavyko. Ir štai kodėl—žodis išeivių žurnalistui Jonui Šoliūnui: "Bendras įspūdis, atrodo, buvo toks: visi suvažiavimai nepaprastai pasisekė, nes jų metu niekas nesipešė, nesiplūdo. Anot įvykių aprašinėtojų, suvažiavimai buvo "darbingi ir garbingi".

Ypač nusisekė, anot žurnalisto, Balfo seimelis Detroite, kuris netgi sukėlė daug griausmo; pirmininkės Rudienės pranešimas buvo sutiktas "griausmingu plojimu", o jos vyrui Rudžiui "vaduotojai" griausmingai sugiedojo "Ilgiausių metų". Anot žurnalisto, tai ir buvo pati garsiausia perkūnija iš visų keturių pernykščių susibūrimų. Šie rezultatai kai kuriems veiksniams" sukėlė nemaža rūpesčio. Štai žurnalistas V. Karosas, aprašydamas "Naujienose" kito suvažiavimo eigą ir jame pasakytas vyriausių "veiksnių" kalbas, liūdnai pastebi: "Pats minčių dėstymas dažnai priminė "Aušros", "Varpo" ir "Tėvynės sargo" mintijimo gadynę tarytum nebūtume pergyvenę Antrojo Pasaulinio karo ir įžengę į atominę epochą".

Tačiau "vaduotojų" lyderiai kažkodėl nenori žengti į tą atominę epochą, sutrikę skėsčioja rankomis įžvelgesni dipukai, jiems visai gera ir "Tėvynės sargo" mintijimo laikais.

Kodėl? Atsakyti į šį klausimą vieni "veiksniai" nori, bet nesugeba, o kiti sugeba, bet nenori. Matyt, taip jiems ramiau. Todėl teks į šį klausimą atsakyti mums.

Pradėkime nuo apibendrinimo. Manome, kad niekas neužginčys, jeigu pasakysime, jog lietuviškieji "vaduotojai" sudaro nedidelę didelio antitarybininkų fronto dalį. Vadinasi, "vaduotojų" veiklos krizės ir likusių antitarybininkų veiklos krizės priežastys privalo sutapti. Kokios, jos, tos priežastys? Ir kas jas pagimdė?

Čia pravartu pasitelkti profesoriaus Jerry Hough knygą "Tarybų Sąjunga ir socialinio mokslo teorija", kurią 1977 metais išleido Harvardo universitetas (HOUGH 6. F. The Soviet Union and Social Science Theory). Profesorius tvirtina, kad Vakarų sovietologai visiškai nepažįsta ir nesupranta tarybinės tikrovės. Neigdami patį socializmą, jie neigia viską—jo vystymosi raidą, jam būdingus etapus. Juk realusis socializmas—tai nuolat kintanti, energingai besivystanti, labai konkreti socialinė—istorinė tikrovė. Nesuprasdami socializmo vystymosi dėsnių, sovietologai, kaip taisyklė, stengiasi viską suprimityvinti, suprastinti, nes tik taip su šia sistema jiems lengviau sisidoroti. Žinoma, susidoroti jų gailesčiui, tik žurnalų puslapiuose . . . Ši tradicinė pažiūra į socializmą jau atgyveno, perspėja tėvynainius profesorius Jerry Hough, ją būtina keisti. Tuo labiau, kad konkurencija su Tarybų Sąjunga šiandien tampa pagrindiniu momentu Jungtinių Valstijų užsienio politikoje. Ką turi žinoti sovietologai? Privalo pripažinti, kad Tarybų Sąjungos gyventojų dayvavimas politiniam šalies gyvenime yra nepalyginamai didesnis, nei Vakarų šalyse, atsidūsta profesorius. Kita blogybė, moko profesorius, yra štai kokia—dauguma sovietologų yra išeiviai iš Rytų Europos šalių. Juos visus vienija panaši praeitis, o ji, savo ruožtu, uždeda ryškų antspaudą jų pažiūrose į socializmą. Šie žmonės, tvirtina Jerry Hough, jau nesugeba bešališkai pažvelgti į realybę. Viena, ką jie dar sugeba—išpūsti atskirus trūkumus ir paversti juos pagrindiniu socializmo bruožu.

Geriau už profesorių Jerry Hough įvertinti visų sovietologų, tame tarpe ir lietuviškųjų "vaduotojų" nesėkmių priežastis vargu ar įmanoma. Diagnozė tiksli, lakoniška, labai konkreti. Žinoma, būtume naivūs, galvodami, kad minimas profesorius siūlo atsisakyti ne tik susikompromitavusių kovos prieš socializmą būdų, bet ir pačios kovos—ne už tai jam mokami pinigai. Jausdamas esąs krizėje, antikomunizmas telkia rezervus, ieško naujų veiklos metodų, nes senieji susikompromitavo ir pasirodė visiškai neefektyvūs. Ypač—tai gerai pailiustruoja absoliutus lietuviškųjų nacionalistų veiklos bankrotas. Išvada aiški—antitarybiniams melagiams būtina kuo skubiau kelti savo profesinę kvalifikaciją. Ar jie tai sugebės? Ir kas bus, jeigu nesugebės? **Kazys Bagdonavičius**

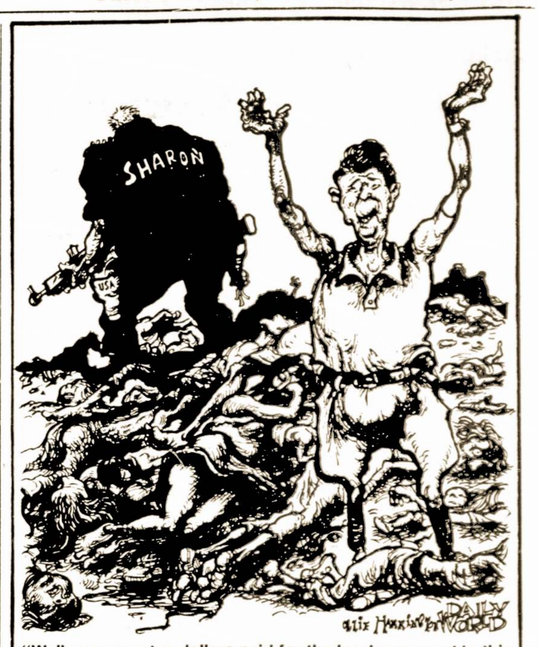

"Well yes, your tax dollars paid for the hardware used in this operation. But our hands are clean!"

TARPTAUTINĖMIS TEMOMIS

DIDELI PRIEŠTARAVIMAI

Belgijos sostinėje Briuselyje buvo surengta dešimties Vakarų Europos bendrosios rinkos šalių užsienio reikalų ministrų tarybos dviejų dienų sesija. Joje konstatuoti dideli nesutarimai su Jungtinėmis Valstijomis. Sesijos dalyvių priimtuose dokumentuose pažymimos trys grupės klausimų, kuriuos sprendžiant susikerta Europos ekonominės bendrijos šalių ir Jungtinių Valstijų interesai.

Pirmoji klausimų grupė susijusi su vis labiau stiprėjančiu "plieno karu". Pastaraisiais metais JAV ir Vakarų Europos metalurgijos pramonę yra apėmusi nesibaigianti ir didelė krizė. Pakanka pasakyti, kad Amerikos metalurgijos koncernai panaudoja tik 40 procentų savo gamybinio pajėgumo, jiems labai sunku realizuoti produkciją. Todėl Washingtonas nustato didelius muitus, kad apribotų Vakarų Europos plieno įvežimą į JAV, o tai dar labiau sukomplikavo krizę EEB šalių plieno pramonėje. Priminsime, kad bedarbių skaičius Vakarų Europos šalyse priartėjo prie 11 milijonų. Bendrosios rinkos šalys kol kas negali pasiekti, kad JAV pašalintų arba bent sumažintų minėtus muitų barjerus.

Briuselio sesijoje buvo keliamas ir klausimas dėl vadinamųjų sankcijų, Washingtono įvestų prieš Vakarų Europos įmones, tiekiančias įrengimus dujotiekiui Sibiras—Vakarų Europa. Sesijos dalyviai griežtai kritikavo šias diskriminacines priemones, pažeidžiančias visuotinei priimtas tarptautinės prekybos taisykles, ir pasmerkė Reagano administracijos mėginimus taikyti Amerikos jurisdikciją už JAV ribų.

Trečioji JAV ir jų sąjungininkų Vakarų Europoje nesutarimų grupė liečia padėties Artimuosiuose Rytuose sureguliavimą ir Izraelio agresiją Libane. Europos ekonominės bendrijos šalių užsienio reikalų ministrai pareiškė pasipiktinimą kruvinomis skerdynėmis. Tel Avivo surengtomis Vakarų Beirutę, ir pareikalavo nedelsiant išvesti iš ten Izraelio kariuomenę. Tragiški įvykiai Libane, pabrėžė jie savo pareiškime, dar kartą pademonstravo, kad užtikrinti tvirtą taiką ir stabilumą Artimuosiuose Rytuose galima tik visapusiškai sureguliavus padėtį. Šiame procese turi dalyvauti visos šalys. Sesijos dalyviai pirmą kartą labai konkrečiai stojo už Palestinos išsivadavimo organizacijos dalyvavimą derybose dėl tokio sureguliavimo.

V. Sereika

London. — Spalio 12 d. daugiau kaip 300 tūkst. šio miesto gyventojų išsirikiavę šaligatviuose stebėjo paraduojančius veteranus, kovojusius pastarajame kare su Argentina dėl Falkland-Malvinų salų.

UŽUOJAUTOS TELEGRAMOS — LAIŠKAI

Brangieji laisviečiai,

Kartu su Jumis skaudžiai ir sunkiai pergyvename Antano Bimbos netektį. Mus paliko didelis lietuvių tautos žmogus, įžymus komunistas, pažangiojo užsienio lietuvių judėjimo vadovas, šviesi asmenybė.

Genovaitei ir man teko laimė ir garbė bendrauti su Antanu Bimba, viešint Amerikoje gyventi jo ir draugės Ilsės svetinguose namuose, jausti jo globą ir rūpestį, iš arti pažinti šį taurų žmogų. Mus visada žavėjo Antano Bimbos skvarbus, gilus protas, vidinė dvasinė inteligencija, publicisto ir mokslininko talentas, gražus žmogiškumas, kilni meilė gimtajam kraštui.

Skaudama širdimi rašome šiuos žodžius. Sunkią netekties valandą mus ramina ir guodžia įsitikinimas, kad Antano Bimbos dideli darbai, šviesus gyvenimas, iki paskutinio atodūsio atiduotas socializmo, demokratijos, taikos idealams, pasiliks amžiams mūsų tautos atminty, istorijoje ir dabarty.

GENOVAITĖ ir BRONIUS RAGUOČIAI

Vilnius

* * *

Mirus ilgamečiui mūsų laikraščio redaktoriui drg. Antanui Bimbai, "Laisvės" skaitytojų Kapsuke ir savo šeimos vardu leiskite pareikšti giliausią užuojautą.

Dėkime visas pastangas, kad laikraštis, nežiūrint šio didelio nuostolio, ir toliau eitų.

V. GULMANAS

Kapsukas

TARYBŲ LIETUVOS SVEČIAI

Žmogus—prieš ginklus

Šiemet atvažiavau į Lietuvą baigiantis vasarai, manau, praėjus pačiai šio metų laiko grožybei. Bet krūtinėje šilta nuo susitimo su brangiuoju kraštu, jūsų akyse, jūsų gyvenime matau kaskart gražėjančios Lietuvos džiaugsmą ir grožį.

Noriu pasakyti, kad nuo pat pirmojo mano atvykimo į tėvų žemę 1960 metais, nesutikau čia nė vieno žmogaus, kuris trokštų karo, neramumų, kuris kalbėtų apie ko nors užkariavimą. Girdžiu tik vieną troškimą—taikos.

Dabartiniu metu, kai Amerikos valdžios viršūnėse skamba tiek daug grūmojimų, kalbų apie pasaulio užvaldymą, amerikiečiui kiek atslūgsta ta nežinia dėl rytdienos, išgirdus iš jūsų vyriausybės kalbas apie taiką ir nusiginklavimą, o ypač—patyrus, kad tai yra kiekvieno tarybinio žmogaus didžiausias siekimas, gyvenimo būdas.

Reikia pripažinti, kad ir mūsų šalyje žmonės labai susirūpinę tarptautinio įtempimo didėjimu, ginklų kariniuose sandėliuose gausėjimu. Kyla stichiškas ir masinis sąjūdis už taiką. Tą daro ateistai ir dvasininkai, demokratai ir respublikonai. Demonstracijos sukuriuoja didmiesčiuose. Taiką mylintys amerikiečiai rašo peticijas prezidentui, vyriausybei, reikalaudami, kad būtinai būtų rasti būdai susitarti su kitomis šalimis, siekti taikaus gyvenimo, likviduoti visus branduolinius ginklus, su kuriais jau dabar galima keliskart išnaikinti žmoniją.

Man, kaip pažangiojo JAV judėjimo veikėjai, džiugu matyti, kad kova už taiką kyla ne tik iš mūsų tarpo! Į šį didžiausią ir reikšmingiausią dabarties sąjūdį įsitraukia įvairių politinių ir religinių pažiūrų žmonės, moterys, jaunimas, profsąjungos. Tą kova, ilga ir nelengva. Ne visada sekasi eiti tik į priekį, tenka ir laikinai atsitraukti, kad su nauja jėga vėl žengtum į pasiryžtąjį tikslą.

Mums, Amerikos moterims, skaudu, kad nepatvirtintas įstatymas apie mūsų lygias teises su vyrais, už šią lygybę mes kovojome ilgus metus,—tetrūko trijų valstijų pritarimo. Bet tas nesulaiko mūsų, mes tikime, jog savo pasieksime.

Amerikos spaudoje, net ir nejaučiančioje didelių simpatijų jūsų šaliai, vis dėlto buvo rašoma apie Tarybų valstybės pareiškimą, kad ji pirmoji nepanaudos branduolinio ginklo prieš kitą šalį. Žmonėms tai didelis džiaugsmas, tačiau dabartinė JAV administracija atrodo tarsi nieko negirdinti ir toliau varo savo pragaištingą darbą.

Šiandien tiek daug kalbame apie taiką, o aplink pasaulyje nesiliauja konfliktai, šen bei ten įsižiebia karo ugnis. Sukrečia Libano tragedija—žūsta tūkstančiai nekaltų žmonių. Izraelio agresija susilaukia pasmerkimo ir tarp žydų kilmės amerikiečių, kyla nepasitenkinimas ir Washingtono politika Artimuosiuose Rytuose. Neseniai teko dalyvauti žydų bendruomenės žurnalo, leidžiamo New Yorke anglų kalba, vakare. Ten pakviestas Palestinos išsivadavimo organizacijos atstovas prie Jungtinių Tautų aistringai kalbėjo apie sionistų užmačias, apie Begino valdžios siekimą nesutarimus spręsti vien karu. Tame vakare, kur dauguma svečių buvo žydų kilmės, palestiniečių atstovui buvo sukeltos didžiausios ovacijos. Žmonės nepaisant jų tautybės, tikėjimo, pradeda skirti tiesą nuo melo, nebegyvena aklai.

Darbo žmonių gyvenimas Jungtinese Valstijose dabartiniu metu nėra lengvas. Didėja nedarbas, kyla infliacija, darbo žmonėms tenka mokėti vis didesnius mokesčius. Jaunų žmonių, kurie baigia vidurinę ar aukštąją mokyklą, ateitis nėra linksma—negali gauti darbo. Ypač kenčia spalvotieji amerikiečiai—55 procentai jaunuolių nuo 16 iki 25 metų vaikšto be darbo.

Panašią Amerikos ekonominio ir politinio gyvenimo depresiją aš jau kartą patyriau—tai buvo trečiojo dešimtmečio pradžioje. Viena, kas sekasi R. Reagano administracijai,—bet kokiomis priemonėmis didinti išlaidas ginklavimuisi, Karo pramonei. To siekdama, ji apkarpo net pensijas senesnio amžiaus žmonėms, pašalpas tiems, kurie negali išgyventi iš uždarbio ar visai jo neturi.

Kova prieš žudymo įrankius, prieš pragyvenimo smukimą, už taiką ir socialinę pažangą stiprėja Amerikoje. Tos kovos verpetuose žengia ir pažangūs tautiečiai. Mūsų ginklas yra pažangiosios idėjos, mūsų spauda. "Laisvė", "Vilnis", daug rašo apie šią kovą, kviečia visus dalyvauti šiame judėjime.

"Vilniuje man buvo džiugu matyti, kaip eina žmogus ir nešasi gėlę. Gal mylimajai, gal kokiai šventei, gal šiaip, malonumui. Mums, amerikiečiams, tai neįprastas vaizdas. Ir dabar, rašydama šias eilutes, prieš akis matau žmogų, nešantį gėles.

Tai žmogus, kuris kuria grožį. Bet yra žmonių, kurie siekia tą grožį sunaikinti. Tikėkime, kad jiems nepasiseks.

Ieva Mizarienė
"Laisvės" redaktorė
Lietuvos TSR nusipelniusi kultūros veikėja
Vilniaus "Tiesa"

Kėdainių rajono Marytės Melnikaitės kolūkio kolūkiečiai Liucija ir Bronius Balčyčiai išaugino šešis sūnus ir keturias dukras. Devyni vaikai gyvena ir dirba kolūkyje. Tik vienas sūnus Zigmas apsigyveno Kėdainiuose, Liucija Balčytienė su dukromis Irena, Vanda, Zina ir Nijolė darbuojasi kiaulių fermoje. Broliai Bronius, Petras, Jonas, Vytautas ir Algis—traktorininkai.

Nuotraukoje: **Balčyčių šeimos atžalos [iš kairės] Petras, Algis, Bronius, Irena, Nijolė, Jonas, Vanda, Zena ir Vytautas.**

Lietuvos istorija: praeitis ir dabartis

Žvilgterėti į Nemuno kraštą, koks jis buvo prieš . . . du tūkstantmečius padeda "Lietuvos archeologijos atlasas". Jo jau išėjo keturi tomai. Tai—vienas iš daugelio kapitalinių veikalų, kuriuos paruošė Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institutas.

— Tarybų Lietuvos vyriausybė įsteigė mūsų mokslo židinį 1941 metais,—pasakoja instituto direktorius, Lietuvos TSR Mokslų akademijos narys-korespondentas, profesorius Bronius Vaitkevičius.—Išvadavus respubliką iš hitlerinių okupantų, institutas atnaujino savo veiklą. Per šį laiką jo moksliniai darbuotojai parengė daugiau kaip du šimtus veikalų.

Bene didžiausias mūsų darbas—akademinė keturių tomų "Lietuvos TSR istorija" nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Dabar ruošiame penktąjį tomą. Tokios didelės apimties kapitalinio veikalo, apžvelgiančio visą Lietuvos istorinį kelią, ligi šiol nesame turėję. Kartu su šiuo leidiniu buvo parengtos ir išėjo iš spaudos keturios dokumentų rinkinių knygos—"Lietuvos TSR istorijos šaltiniai".

Dokumentus, atskleidžiančius įvairius istorinius įvykius, krašto gyvenimo bruožus, politinius, ekonominius, kultūrinius santykius su kitomis tautomis, publikuojame ir toliau. Tuo tikslu institutas leidžia rinkinius "Acta historica Lituanica" ("Lietuvos istorijos aktai").

Mūsų istoriografiją praturtina taip pat dviejų tomų "Vilniaus miesto istorija". Talkininkavome Vilniaus universitetui, ruošiant trijų tomų veikalą apie šios seniausios mūsų aukštosios mokyklos istoriją. Buvo išleisti "Gedimino laiškai", monografija "Lietuvos pilys" ir t. t.

Vertingas yra ilgamečio instituto direktoriaus, akademiko Juozo Žiugždos kūrybinis palikimas. Jo raštuose apžvelgiami lietuvių karai su kryžiuočiais, valstiečių sukilimai, liaudies revoliucinė kova, Vilniaus krašto klausimas ir kiti Lietuvos istorijos įvykiai. J. Žiugžda prisidėjo ruošiant drauge su TSRS, Baltarusijos ir Lenkijos mokslų akademijomis daugiatomį veikalą apie 1861-1863 metų valstiečių judėjimą ir sukilimą.

Išleista nemaža instituto direktoriaus pavaduotojo, istorijos mokslų daktaro, profesoriaus Mečislovo Jučo veikalų—"Žalgirio mūšis", "Lietuvos metraščiai", "Baudžiavos irimas Lietuvoje" ir kiti. Gausi taip pat akademiko Juozo Jurginio "autorinė biblioteka". Tai—veikalai iš mūsų krašto valstietijos, kultūros, meno istorijos. Man teko papildyti istorijos mokslų lentyną knygomis apie Spalio revoliuciją mūsų krašte 1918-1919 metais, naujausią dvidešimtojo amžiaus istorijos laikotarpį.

Pačius naujausius mūsų mokslininkų darbus skelbiame nuo 1971 metų einančiame "Lietuvos istorijos metraštyje", taip pat tęsitinuose leidiniuose "Kraštotyra" ir kituose.

Gilią tyrinėjimų vagą verčia mūsų instituto archeologijos bei etnografijos skyriai. Plataus atgarsio susilaukė monografijos "Lietuvių etnografijos bruožai", "Lietuvos archeologijos bruožai", "Lietuviai IX-XI amžiais", "Lietuvių šeimos tradicijos" ir kitos. Ruošiamas Lietuvos krašto etnografijos atlasas—jis taps tarptautinio leidinio—Europos tautų atlaso dalimi. Rusų kalba išėjo knyga "Lietuviai", įėjusi į Tarybų Sąjungos Mokslų akademijos Etnografijos instituto leidžiamą daugiatomį leidinį—"TSRS europinės dalies tautos". Pastaruoju metu daug dėmesio skiriame naujojo Tarybų Lietuvos kaimo, jo buities ir kultūros reiškinių tyrinėjimams.

Mūsų krašto visuomenės socialinė, kultūrinė raida tyrinėjama įvairiapusiškai. Tai atsispindi instituto darbuose. Išleista vienuolika serijos "Iš lietuvių kultūros istorijos" knygų, penkios—"Iš mokslų istorijos Lietuvoje". Šiemet pasirodė instituto menotyros skyriaus paruošta "XX amžiaus lietuvių dailės istorija. 1900-1940". Kiek anksčiau išėjo iš spaudos dvi didelės monografijos, skirtos lietuvių teatro istorijai.

Kalbėjosi S. Vaintraubas

Karvės ir stumbro mišrūnai

Prieš trejus metu į Ukmergės rajoną iš kažin kur atsibastė stumbras, kuris iki šiol slampinėjo po rajono valdas. Vieni gėrisi šiuo miško galiūnu, kiti nepatenkinti, kad braido pasėlius, nugriaužia vaismedžius, daržoves, kartais įvaro nemaža baimės ne tik moterims, bet ir vyrams.

Šis miško svečias jau spėjo pagarsėti ir kaip reproduktorius. Gegužės pabaigoje Deltuvos apylinkės Kurmelių kaimo gyventojo Jurgio Sarapino karvė atvedė gana stambų veršį. Atvykę veterinarijos specialistai patvirtino, kad tai karvės ir stumbro hibridas. Dviejų savaičių jauniklis svėrė 75 kilogramus, buvo labai judrus.

Jį nusipirko "Lenino keliu" kolūkis. Uždarytas į gardą, tuojau išardė aptvaro tvorelę ir įsibrovė pas savo bendraamžius giminaičius. Reikėjo tvorelę paaukštinti. Po kurio laiko gyvulininkystės darbuotojai jį su veršeliais suleido į vasaros lauko stovyklą, kurioje per visą sezoną ganėsi. Hibridas gerai auga, dažnai rodo savo tėvo instinktus.

Tai ne pirmas atsitikimas Ukmergės rajone, kai gimsta karvės ir stumbro hibridai. Prieš dvejus metus Leonpolio paukštininkystės tarybiniame ūkyje gimusi hibridinė telyčiaitė gerokai peraugo savo vienamečius. Ją įsigijo Respublikinis Kauno zoologijos sodas.

Mišrūnės motina Lietuvos žalųjų veislės. Dukra spalva nepanaši nei į motiną, nei į tėvą. Plaukai tamsūs, blizgantys. Tėvo žymės gal tik tos, kad priekis kur kas stambesnis, nei užpakalis, pakaklė gauruota, uodegos gale stambių plaukų kuokštas. Ragai stambesni negu tokio amžiaus telyčių. Palyginti jauki. Leidžiasi paglostyti ir pakasyti. Šėrėjas Teodoras Pacauskas parodė kaip tai daro. Po to ir aš pamėginau paglostyti, ir manęs pašalinio neišsigando. Planuojama ją apvaisinti Lietuvos žalųjų veislės reproduktoriaus sperma.

Zoologijos sodo direktorius Algimantas Andriuškevičius sako, kad nori iš kolūkio ir šiųmetį karvės ir stumbro hibridą atpirkti. Tuo reikalu jau vedamos derybos.

Žmonės domisi, kokie bus šių mišrūnų vaikai, koks jų pieningumas. Reikia laukti ir daugiau hibridų, nes miško reproduktorius dažnai lanko ganomas karves.

Vandalinas Junevičius

Kūrybai skirtas gyvenimas

Petrui Rauduvei — 70

Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas Petras Rauduvė — vienas žymiausių mūsų grafikų. Jis priklauso tam garbingam dailininkų branduoliui, kuris formavo pirmuosius lietuvių grafikos kelius, kūrė nacionalinės grafikos mokyklos tradicijas. Ir kas bent kiek pažįsta dailininką, drąsiai gali tvirtinti, jog tai vienas tų žmonių, kurio gyvenimas ištisai paskirtas kūrybai.

Apie P. Rauduvės kūrybą nemažai rašyta, tačiau ji tokia gausi ir įvairi, kad skatina toliau ją tyrinėti, naujai vertinti. Per keturiasdešimt penkerius metus dailininkas sukūrė šimtus didelių ir mažų estampų, daugybę knygų iliustracijų, ekslibrisų, plakatų ir taikomosios grafikos darbų. Lietuvių grafikos klasika tapo raižiniai „Depas", „Pavasaris", „Birutės kalnas", A. Baranausko „Anykščių šilelio" iliustracijos ir kt. Šį lobyną nuolat papildo nauji kūriniai — portretai, ciklai poetinėmis ir publicistinėmis temomis, Tarybų šalies ir užsienio kraštų peizažai, kuriuose dailininkas atsiveria naujomis spalvomis, naujomis savo pasaulėjautos perspektyvomis. Ištikimybė kūrybai, glaudus ryšys su tikrove ir sudaro P. Rauduvės darbų esmę ir reikšmę. Jis — ne kabinetinis dailininkas, gyvenantis tarp keturių savo dirbtuvės sienų. P. Rauduvė nuolat keliauja, stengiasi pakliūti ten, kur vyksta reikšmingi įvykiai. Todėl jo raižiniai tikroviški, konkretūs. Juose užfiksuota gausybė vaizdų, kuriuos sudėliojus gautume plačią panoramą. Čia nesunkiai pamatytume lietuvių liaudies nueitą istorinį kelią — nuo suvargusių artojėlių iki šiuolaikinių darbo didvyrių, nuo sukrypusių bakūžių iki didingų atominės elektrinės statybos pastolių ir modernių miestų. Pamatytume, kaip mainosi vaizdų nuotaika — ramybę, idilę pakeičia veržli dinamika, optimizmas, atskleidžiantis naują dailininko požiūrį į aplinką, į šiuolaikinį gyvenimą.

Semdamasis jėgų ir įkvėpimo iš gyvenimo, P. Rauduvė stengiasi, kad jo kūryba ir grįžtų į gyvenimą, į žmones. Jo darbai eksponuojami respublikinėse dailės parodose, juos yra matę Švedijos, Italijos, Japonijos, Senegalo ir kitų užsienio šalių žiūrovai. Dailininkas mielai su savo kūryba supažindina mažų Lietuvos miestelių, kolūkių, gamyklų žmones. Jo darbus matė Biržų, Druskininkų, Varėnos, Ragų vos, „Ąžuolo", „Laisvosios žemės". Paežerių kolūkių gyventojai.

P. Rauduvė entuziastingai puoselėja dailės ir liaudies ryšių idėją. Kitados vadovavęs Dailininkų sąjungos grafikų sekcijai, dabar jis — šefavimo komisijos pirmininkas, stengiasi, kad dailininkai apsilankytų ir kurtų kolūkiuose. Jo pastangomis buvo įsteigtos kolūkių premijos už paveikslus žemės ūkio tema. Nenuostabu, kad pirmuoju tokios premijos laureatu tapo P. Rauduvė.

Energingas, darbštus, smalsus, besidomintis viskuo, kas susiję su daile ir dailininkų kūryba, per septyniasdešimt savo gyvenimo metų P. Rauduvė sukūrė daug vertingų darbų. Sukaktuvininkas ir šiandien pilnas idėjų, sumanymų, kūrybos planų, kupinas jaunatviškos energijos ir optimizmo.

V. Uloza
"Pergale"

RUGSĖJIS PAKVIETĖ PRIE KNYGŲ

Darželiuose pražydo jurginai, tarsi pranašaudami artėjančią gražią rudens šventę. Jos aromatą, atrodo, jautei ir Švietimo ministerijos rūmuose, Vilniaus senamiesty, Švietimo vardu pavadintoje gatvikėje.

Ministro pirmojo pavaduotojo Socialistinio darbo didvyrio Valentino Spurgos nuotaika buvo gera. Jis sakė, kad taip nusiteikę ir visi respublikos pedagogai.

Lietuvos, kaip ir visos mūsų valstybės, žmonės ruošėsi švęsti Tarybų Sąjungos šešiasdešimtmetį. Netrūko žinių apie naujus darbus, daugybę įkurtuvių, pradėjusių veikti gamyklų.

Geros naujienos ir respublikos pedagogams.

Naujiesiems mokslo metams respublikoje pastatyta 11,210 vietų 23 mokyklos bei priestatai, 640 vietų 5 bendrabučiai moksleiviams, 180 butų 22 namai kaimo mokytojams. Rugsėjis į bendrojo lavinimo mokyklas sukviečia daugiau kaip pusę milijono moksleivių, 51 jų tūkstančiui skambutis pirmą kartą paskelbia, kad jie jau turi antruosius namus—mokyklą ir antrąją mamą—mokytoją. Mūsų pedagogų šeimą papildė kone 1,900 jaunų mokytojų su aukštuoju išsilavinimu, daugiau kaip 900—su specialiuoju viduriniu.

Kaip pasakė ministro pavaduotojas, liaudies švietimo organai nemažai nuveikė plėsdami ikimokyklinių įstaigų tinklą: respublikoje jų veikia bemaž 1,200. Vaikų lopšelius—darželius lanko apie 160 tūkstančių ikimoklinio amžiaus vaikų nuo vienerių metų. Šiame penkmetyje kiekvienas ūkis kaime turės vaikų lopšelį-darželį. Tai ne tik didelis ramstis mamoms—darželyje prasideda takelis į mokyklą. Jau dabar 73 proc. pirmokų būna paruošti mokyklai, vaikų darželių parengiamosiose grupėse ir mokyklų parengiamosiose klasėse. Tokie vaikai, kaip rodo mokinių žinios, geriau išmoksta I klasės programą.

— Gyvename tokiu metu ir tokioje visuomenėje,—pasakė drg. V. Spurga,—kai mokslas, ne prabangos ar privilegijos dalykas, o prieinamas ir būtinas visiems. Respublikoje—kaip ir visoje šalyje sėkmingai išspręstas didelės socialinės-ekonominės ir politinės svarbos uždavinys: įgyvendintas visuotinis vidurinis mokymas. Jo pagrindą sudaro aštuonmetis mokslas. Praktiškai visi mokiniai, baigę aštuonias klases, toliau įvairiomis formomis siekia vidurinio mokslo.

Visuotiniam mokymui sudarytos reikiamos materialinės sąlygos. Visos vidurinės mokyklos (ir daugumas aštuonmečių) dirba kabinetine sistema, gerai aprūpintos vaizdinėmis priemonėmis. Mokyklos išdėstytos racionaliai—išlaikoma ir pradinės, kad tėvams būtų patogu leisti vaiką į mokyklą. Jeigu vaikas kaime gyvena toliau kaip 3 km nuo mokyklos, jis pavežėjamas.

Keliant gyventojų bendrojo išsilavinimo lygį, svarbią reikšmę turi vakarinės ir neakivaizdinės mokyklos. Pernai jose mokėsi 56,600 gamybininkų. IX ir X penkmečiais į vakarines ir neakivaizdines mokyklas buvo nukreipta 180,000 dirbančiųjų, neturinčių vidurinio išsilavinimo. Šį pavasarį dirbančiam moksleiviui įteikėme 250-tūkstantąjį atestatą. Respublikoje jau nemaža įmonių, gamyklų, organizacijų, kolūkių ir tarybinių ūkių, kur visas jaunimas siekia vidurinio mokslo. Šiemet šiose mokyklose turi mokytis 35,000 gamybininkų.

Ministro pavaduotojas V. Spurga daug metų pats dirbo mokytoju, buvo mokyklos direktorius Kapsuke, todėl ir bene įdomiausia jam pokalbio tema—mokytojas, jo asmenybė, santykiai su auklėtiniais. Ministro pavaduotojas pažymėjo, jog dabar respublikoje bemaž visi IV-XI klasių mokytojai turi aukštąjį išsilavinimą. Mokytojų su aukštuoju išsilavinimu ypač pagausėjo kaimo mokyklose. Kasmet 10 tūkst. mokytojų būna įvairiuose kursuose, seminaruose. Kitaip tariant, kas penkeri metai mokytojas pagilina savo kvalifikaciją.

Puikūs dabar mokytojai, išsilavinę, darbštūs. Ko tik jie nepadaro, neįrengia mokyklose. Jie visą gyvenimą aukoja vaikams, išdalina jiems savo širdį. Kaip noriai jie dirba visuomeninį darbą—lektoriais, deputatais, agitatoriais . . .

Rašytojas J. Avyžius parašė labai gražius žodžius: "Be Motinos aš dar turėjau Mokytoją". Mokinių rašinius šia tema surinkome ir geriausius pernai išleidome atskira knygute. Įžangą jai parašė gerbiamasis rašytojas. Kiekviename rašinyje vaikai mokytojui skiria gražiausius žodžius, už meilę atsako meile.

Nuo Rugsėjo pirmosios šventės Tarybų Lietuvos mokytojams ir moksleiviams prasidėjo nauji darbo metai. Nauji laiptai siekiant žinių, gėrio idealo. **Algis Juodupis**

ĮSPŪDINGI SUSITIKIMAI

Iš kairės: Vladas Karvelis, Ieva Mizarienė, solistė Ramutė Tumuliauskaitė ir koncert-meistrė Liubove Kalinina.

Kiekvieną rugsėjį, kai atnaujina savo darbą Generalinė Asamblėja, pagyvėja ir kitų šios didžiausios tarptautinės organizacijos visuomeninių bei kultūrinių padalinių veikla. Tarp jų vienas aktyviausių yra Rusų knygos klubas, neseniai pažymėjęs 15 metų sukaktį.

Klubo pastangomis buvo surengta daug susitikimų su žymiais Tarybų Sąjungos mokslo, kultūros, meno veikėjais, atvykstančiais į New Yorką ir aplankančiais J. T. pagrindinę būstinę.

Štai ir šiomis dienomis į J. T. komplekse esančios D. Hammarskjoldo bibliotekos salę gausiai susirinko įvairių pasaulio šalių diplomatai, žurnalistai, New Yorko kultūrinių sluoksnių atstovai pasiklausyti tarybinių artistų koncerto.

Prieš jį trumpą žodį tarė tarybinės visuomenės ir kultūros darbuotojų grupės, aplankiusios Kanadą ir Jungtines Amerikos Valstijas, vadovas, Lietuvos kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje draugijos "Tėviškė" prezidiumo narys Vladas Karvelis. Jis papasakojo apie tai, kad visos tarybinės respublikos pakiliai pasitinka artėjantį Tarybų Sąjungos įkūrimo 60-metį naujais ekonomikos, mokslo, kultūros pasiekimais. Tarybinio meno suklestėjimą atspindi ir šioje grupėje esantys dainininkai, muzikantai iš Maskvos, Kijevo, Minsko, Vilniaus.

Koncertą pradėjo Vilniaus akademinio operos ir baleto teatro solistė Ramutė Tumuliauskaitė, atlikusi lietuvių, rusų, italų kompozitorių kūrinius. Taip pat labai šiltai klausytojai sutiko maskviečių artistų Anatolijaus Senino, Galinos Černobos, Jekaterinos Savrinos, Kijevo operos solisto Bogdano Gnidžio, minskietės dainininkės Natalijos Gaidos pasirodymus.

Lankydamiesi New Yorke svečiai iš Tarybų Sąjungos susitiko su pažangių rusų, ukrainiečių, lietuvių išeivių organizacijų atstovais. Vienas tokių susitikimų įvyko "Laisvės" redakcijos svetainėje.

"Laisvės" laikraščio direktorių tarybos pirmininkas Povilas Venta pristatė susirinkusiems svečius iš Tarybų Lietuvos, o taip pat Maskvos filharmonijos koncert-meisterę Liubovę Kalininą. Jai akompanuojant solistė Ramutė Tumuliauskaitė atliko valandą trukusį rečitalį.

Susitikimo pabaigoje "Laisvės" laikraščio administratorė ir redaktorė Ieva Mizarienė papasakojo savo įspūdžius iš kelionės į Tarybų Lietuvą, kur ji buvo apdovanota "Darbo veterano" medaliu.

Sigitas Krivickas
Vilniaus "Tiesa"

Jungtinėse Tautose—koncerto pildytojai.

Tatjana ULJANOVA

KAREIVIŠKAS EILĖRAŠTIS

Gautas medalis už kraują pralietą.
Antsiuvis geisvas — už sužeidimą.
Geriausieji metai, taip greitai pralėkę,
gyvena eilėraščių ritmuos ir rimuos.

Taip ryškiai many šitie metai gyvena,
panašūs į didelį, nuostabų kraitį.
Toks žydras, toks giedras dangus būna mano.
O žemė — stebuklas. Kaip gera ja eiti!

Todėl neramu dėl taikos, dėl taikos tik...
Šiurpas sukausto ir mintį, ir kūną.
Nejau vėl išgirsim komandą: „Ri-kiuo-tis!"?
O, ne! Tiktai šito te niekad nebūna!

Širdis juk iš karto sustoti negali, —
ilgai ji dar plaks. Ir vis nerimas rausis.
Verta jinai laimės — geriausio medalio —
ramybės, poezijos — to, kas priklauso.

Medaliai ir antsiuviai, be abejonės,
už kraują pralietą amžiams išlieka.
Kareiviško mano eilėraščiu, žmonės,
tikėkit, tikėkit, tikėkit, tikėkit.

Išvertė Jonas MAČIUKEVIČIUS

Naujos knygos

IŠLEIDO "MINTIS"

Leninė nacionalinė politika ir Lietuva (180 psl.). Knygoje atskleidžiama leninės nacionalinės politikos įgyvendinimo istorinė reikšmė lietuvių tautai. Joje nagrinėjami įvairūs tarybinių tautų ekonominio bendradarbiavimo aspektai, yra nemažai medžiagos apie tarybinių respublikų tarpusavio ryšius kultūros bei švietimo sferose, supažindinama su tarybinių respublikų savitarpio pagalbos raida ir jos poveikiu Tarybų Lietuvos suklestėjimui.

Lietuvos liaudis didžiajame tėvynės kare (1941-1945) (461 psl.). Rinkinyje publikuojami dokumentai nušviečia lietuvių liaudies kovos su hitleriniais okupantais formas: Lietuvos darbo žmonių dalyvavimą Didžiojo Tėvynės karo frontuose, partizaninę ir pogrindinę antifašistinę kovą, okupantų politinių ir ekonominių priemonių sabotažą laikinai okupuotoje teritorijoje, pasitraukusių į TSRS gilumą Lietuvos TSR piliečių pagalbą frontui, išvaduotos Lietuvos liaudies pagalbą fronui 1944-1945 m.

Gintaras Jatkonis. **Ateizmo samprata** (126 psl.). Knygoje atskleidžiamas pozityvus ateizmo turinys, parodomas marksistinis ateizmas kaip socialistinės visuomenės kultūrinė vertybė, jo, kaip mokslo, galimybės ir perspektyvos.

Jokūbas Skliutauskas. **Aukso šaknelė** (302 psl.). Knygoje, kuri yra anksčiau išėjusio rinkinio "Aukso šaknelė", tęsinys, ražytojas J. Skliutauskas pasakoja apie TSRS tautų bei literatūrų draugystės plėtojimąsi, pateikia daug naujų lietuvių rašytojų broliško bendradarbiavimo su rusų, baltarusių ir kitų respublikų literatais pavyzdžių.

Teatras. Režisūros problemos, I (86 psl.). Knygoje teatrologai aptaria įvairių autorių pjesių pastatymus Tarybų Lietuvos teatruose, jų režisūrinius sprendimus. Be to, čia pristatotmi TSRS liaudies artistai H. Vansevičius, N. Ambrazaitytė, Lietuvos TSR valstybinės premijos laureatai V. Paukštė ir J. Malinauskaitė.

L. Dockienė

IŠLEIDO "MOKSLAS"

R. Varakauskas. **Lietuvos ir Livonijos santykiai XIII-SVI a.** (328 psl.). Knygoje nagrinėjamos Lietuvos valstybės siekimo XVI a. užvaldyti Livoniją priežastys, parodomos Lietuvos pastangos priversti Livonijos valdytojus visiškai pasiduoti Žygimantui Augustui ir Lietuvai.

A. Andrejevas, E. Morkūnas, **Technikos paminklai Lietuvoje. Vėjo malūnai.** (164 psl.). Knyga skirta Lietuvos vėjo malūnams,—mechanikos, liaudies techninių sugebėjimų liudininkams. Pateikiama jų mokslinė klasifikacija, nušviečiama istorija, vaidmuo krašto ekonominiame gyvenime. Nemaža dėmesio skiriama šiandieniniam pritaikymui ir panaudojimui. Bus naudinga technikos istorikams, architektams, etnografams, sociologams.

D. Čičelienė

Copenhagen. — Per 100 tūkst. žmonių demonstravo prie parlamento rūmų, protestuodami prieš vyriausybės planą užšaldyti atlyginimus ir panaikinti pragyvenimo pabrangimo priedus. Vyriausybė planuoja $2.2 bilijonais sumažinti biudžetą ir, kovojant su infliacija, šešiems mėnesiams užšaldyt atlyginimus.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame nuoširdžiai gilią užuojautą žmonai Ilsei, brolienei Sarah bei jos šeimai; taipgi Lietuvoje giminėms, idėjos draugams, bičiuliams T. Lietuvoje, "Laisvės" persenalui, visiems pažangiečiams ir "Laisvės" skaitytojams.

Netekome nuoširdaus redaktoriaus. Su dideliu širdies skausmu liūdime. Pasiliks mintyse iki gyvensim.

VALYS ir VERUTĖ BUNKAI
St. Petersburg, Fla.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

Įžymiam lietuvių visuomenės ir kultūros veikėjui, "Laisvės" laikraščio redaktoriui, mūsų bičiuliui reiškiame širdingą užuojautą "Laisvei", velionio žmonai Ilsei, ir jo bendražygiams.

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS 45-TOS KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

RICHMOND, VA.

Mirus

Stasiui Nevinskui

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Teofilei; dukrai Nancy ir jos šeimai New Yorke; dukrai Susanai su jos šeimai; seseriai Marijai Marcinkevičienei ir jos šeimai; broliui Alekui ir jo žmonai Valentinai, taipgi broliui Juozui Floridoje.

AMILIJA AIMANTIENĖ
IZIDORIUS ir HELEN CHALKIAI
Lauderdale Lakes, Fla.

WORCESTER, MASS.

Mirus

Lucy Ausiejienei

IR

Elzbietai Kanapkienei-Jusienei

reiškiame gilią užuojautą artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje. Liūdime kartu.

JOHANNA DEMIKIS
PAULINE PETRAUSKAS

JOHNSON CITY, N. Y.

Mirus

Juozui Kireilai

reiškiame gilią užuojautą jo Žmonai Anna, anūkei Susan Shepman, anūkams Karl ir Jeff Kiralis ir visiems giminėms bei draugams.

F. Stočkienė	A. Yudikaitienė
F. A. Lupsevich	W. Yudikaitis (Sūnus)
P. ir N. Ventai	A. Yudikaitis (Sūnus)
W. ir B. Keršuliai	P. ir A. Masukai
N. Strolė	A. ir H. Pagiegalai
U. Šimoliūnienė	S. Vaineikis
A. Žemaitienė	J. Brown
J. Žemaitis	D. Kumpan
E. Žemaičių Duktė	W. Kvietko
A. Kazinienė	P. Maldaikienė
K. Mičal	H. Horsky
K. Thomas	M. Burt
K. Gudauskienė	Al. ir M. Macuch
A. Kastravickas	V. Klivis

J. Raymond

DORCHESTER, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Antanas Kavoliūnas

Mirė 1961 m. rugsėjo 15 d.

Jau perėjo 21 metai kai mirė mūsų mylimas tėvelis. Didžiu gailesčiu savo širdyse prisimename šią liūdną sukaktį.

Kai saulėlydis dangų nudažo
Ir į praeitį skuba diena,
Atmintis skaudi be galo
Verkia iš gailesčio širdis
Ilsėkis ramiai, brangus tėveli

Duktė JULIA
Sūnus VIKTORAS

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiu gilią užuojautą jo žmonai Ilsei ir artimiesiems. Gaila netekus Antano; jis nenuilstančiai kovojo raštais ir kalba už geresnį darbininkų gyvenimą.

P. ŠLAJUS
Chester, Pa.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei ir visiems artimiesiems. Netekome mūsų vado ir laikraščio ilgamečio redaktoriaus.

NELLIE CERE
Hot Springs, Ark.
VYTE ir MINI YUDEN
Mountain Home, Ark.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiu gilią užuojautą jo žmonai Ilsei ir visiems artimiesiems. Gaila netekus mūsų vado ir ilgamečio redaktoriaus.

SUZANA KAZOKYTĖ
Frackville, Pa.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, jo giminėms, artimiesiems ir laikraščio "Laisvės" kolektyvui, netekus nuoširdaus, ilgamečio redaktoriaus.

V. ir M. RAILAI, Hemet, Cal.
P. ir E. ŽILINSKAI, Sun City, Cal.

RICHMOND HILL,N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiu nuoširdžią užuojautą jo žmonai Ilsei, "Laisvės" kolektyvui, draugams, direktoriams "Laisvės" Bendrovės, bendradarbiams, skaitytojams, giminėms ir draugams Tarybų Lietuvoje.

BRONIUS GELGOTAS
Los Angeles, Cal.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei ir visiems artimiesiems. Netekome mūsų vado ir laikraščio ilgamečio redaktoriaus.

MARCELLA WASSEL
FRANCES ir EDWARD JORDAN
Chicago, Ill.

RICHMOND HILL, NEW YORK

Mirus

Antanui Bimbai

1982 m. rugsėjo 30 d.

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, "Laisvės" kolektyvui, jo artimiesiems čia Amerikoje ir Lietuvoje, asmeniniams bičiuliams ir draugams.

Drauge su jais liūdime ir mes. Jo atminimas mūsų širdyse niekad neužges.

Anna Dockus	Frank Jočionis
Mary Bacevičius	Pat Stackwell
Frank Nienus	Mary Nienus
Antonette Garelis	Kęstutis Garelis
Estelle Smith	John Smith
Alice Stacey	Al Stacey
Pat Stunskas	Mike Stunskas
Emma Rye	Alfons Rye
Bessie Klimas	Vincas Kirvela
Mildred Vasaris	Tony Vasaris
George Janonis	Anna Daukus
Chuck Tvaska	Lillian Gugas

Minne Tvaska

DETROIT, MICHIGAN

KANADOS ŽINIOS

Vancouver, B. C.

Rugsėjo 3 d., po trumpos ligos mirė Mary Bealle (Marytė Balsevičienė). Buvo gimusi 1902 m. gegužės 17 d., Naumiečio apylinkėje, Lietuvoje.

Paliko daug giminių-Lietuvoje, brolį ir sesutę, Kanadoje tris dukteris, du sūnus, žentus, marčias, aštuoniolika anūkų ir anūkių ir aštuonis proanūkius. Jos vyras Pranas Balsevičius mirė 1977 metais.

Marytė palaidota Mountain View kapuose ant gražaus kalnelio.

Abu Balsevičiai priklausė Kanados Lietuvių Literatūros Draugijai, buvo Vancouver grupės nariai. Skaitė "Laisvę" ir kitus progresyvius laikraščius ir kiek išgalėdami juos finansiniai paremdavo. Kuopos nariai dar ilgai atsimins Balsevičius kaip labai malonius ir draugiškus asmenis.

* * *

Rugsėjo 8 d. operaciją pergyveno Algirdas Grinkus. Jam prijungė širdies stimuliatorių (pace-maker), nuo 1969-tų jau septintą. Žmogus džiaugiasi, kad operacijos ir kitas ligoninės išlaidas apmokėjo iš bendro "Medicare" fondo, į kurį mes kas mėnuo visi mokame.

British Columbija provincijos ekonomija, kaip ir visos Kanados, irgi sunkiai serga. Paleista iš darbu virš 150,000 darbininkų, nepajėgia pirkti įvairių produktų, tai bankrutuoja ir biznieriai. Praeitą mėnesį subankrutavo 99, tai virš trys kasdien!

Provincija prisiskolino virš dešimts bilijonų dolerių, tai išeina po $3,636 kiekvienam gyventojui. Vietinė kapitalistinė spauda vis primena Lenkijos ir Meksikos skolas. Gi Meksikos skolų išeina po $1,666 kiekvienam asmeniui, Lenkijoje tik tai $873 asmeniui. Žmonės laukia, gal amerikiečiai išrinks geresnius piliečius į Amerikos kongresą lapkričio mėnesį, tai politika pasisuks į geresnę pusę. **Koresp.**

VERDUN, QUE., CANADA

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mikas Gudas

mirė 1980 m. lapkričio 6 d.

Jau praėjo dveji metai, kai iš gyvųjų tarpo išsiskyrė mano mylimas brolis Mikas Gudas.

Liūdinti,
MARY NAURIENĖ—sesuo

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Petrui Keršuliui

Mes visi reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai, Onytei, sūnui Algerdui ir jo žmonai Eileen, anūkams Sandra ir Davis; taip pat visiems giminėms ir draugams gyvenantiems čia ir Tarybų Lietuvoje.

Ilsėkis, Petruli, mes liūdime netekę švelnaus ir malonaus tautiečio.

A. Suplevičius	V. Zavičienė
J. Urbanavičius	L. P. Kiseliai
J. J. Vilkeliai	J. Balčūnas
M. Gudienė	M. M. Paragiai
V. Krupauskas	E. Vilkis
J. P. Kušleikai	P. J. Taruškai
Z. P. Spaičai	J. Narusevičius
Z. A. Juzalaičiai	T. M. Kavalūnai
M. Karalavičienė	S. Virbalas
J. Tamasonienė	B. Džaugienė
M. A. Simijonai	E. Mastaučienė
V. Rasimaučienė	A. Critchley
E. Blazienė	A. Kirkivienė
B. Kvetinskas	V. Rudinskas
N. Vinskaitienė	A. Maistienė
M. Smatonienė	J. Vaitekūnienė
M. Naurienė	E. A. Markevičia
M. P. Barsdenai	A. Viršinskienė
E. D. Skardžiai	A. V. Virbalai
J. Braknis	H. Suplevičius

RICHMOND, VA.

Mirė

Stasys Nevinskas

Mirė rugsėjo 28 d., po trumpos ir sunkios ligos, sulaukęs 67 m. amžiaus. Stasys gimė Amerikoje, gyveno Argentinoje ir New Yorke.

Dideliame nuliūdime liko žmona Teofilė, ir dvi dukros su šeimomis—Nancy gyvenanti New Yorke ir Susana Richmond, Va. Taipgi liko sesuo Marija Marcinkevičienė su šeima Richmond, Va.; brolis Alekas su žmona Valentina ir brolis Juozas, kurie gyvena Pompano Beach, Fla.

Mes, jų draugai, reiškiame gilią ir nuoširdžiausią užuojautą jiems ir visiems artimiesiems.

JULĖ LAZAUSKIENĖ
AUGUSTAS ir NATALIE IEŠMANTAI
Lauderdale Lakes, Fla.

Gimtoji žemė priglaudė sūnų

Biržai, X. 5 [ELTA]. Šiandien miesto ir rajono darbo žmonės atsisveikino su JAV pažangiosios lietuvių spaudos talkininku ir rėmėju Juozu Karosu, mirusiu šių metų gegužės 12 d. Vykdydama savo vyro paskutinę valią, urną su Juozo Karoso palaikais į Lietuvą atvežė Ksavera Karosienė, žinoma JAV pažangiojo judėjimo veikėja, San Francisko Amerikos—Rusijos instituto prezidentė, atvykusi kartu su dukra Eugenija Staneliene.

Urna su J. Karoso palaikais buvo pašarvota Biržų ritualinių apeigų salėje. Laidotuvės įvyko Drąseikių kaimo kapinėse.

Atsisveikinimo žodį prie paminklinio akmens tarė "Tėviškės" draugijos prezidiumo pirmininkas P. Petronis, "Minties" leidyklos "Gintaro" redakcijos vedėjas V. Kazakevičius, Biržų rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja B. Marcinauskienė.

Laidotuvėse dalyvavo Lietuvos KP CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas, Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkas, "Tiesos" laikraščio redaktorius A. Laurinčiukas, LKP CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjo pavaduotojas R. Mališauskas, Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos prezidiumo pirmininkas R. Petrauskas, partijos ir rajono komiteto pirmasis sekretorius K. Bitinas, rajono vykdomojo komiteto pirmininkas V. Smirnovas, "Gimtojo krašto" savaitraščio vyriausiasis redaktorius V. Reimeris.

Vilniaus "Tiesa"

Iš dešinės: Karosų duktė Eugenija Stanelienė, Ksavera Karosienė ir Juozo Karoso brolis Romualdas.

Iš kairės: atsisveikinimo žodį taria "Tėviškės" draugijos pirmininkas generolas Pranas Petronis. Šalia jo—"Tiesos" laikraščio redaktorius Albertas Laurinčiukas, Biržų rajono vadovai, Juozo Karoso artimieji.

Stockholm.—Naujasis Švedijos social demokratas premjeras Olof Palme paskelbė, kad šalies valiuta nuvertinama 16 proc. ir kad pakeliui valstybiniai mokesčiai iki 23.5 proc. Švedija ir ligšiol buvo viena labiausiai mokesčiais apkrautų kraštų. Švedijos kaimyninės valstybės kaltina, kad švedai ruošiasi savo prekes išstumti užsienin kitų šalių sąskaiton.

NORWOOD, MASS.

Mirus

Steve Družui

reiškiame gilią užuojautą žmonai Julia, artimiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems.

OLGA ir ATTILIS STRAPONI

NORWOOD, MASS.

Mirus

Steve Družui

reiškiu gilią užuojautą žmonai Julia, artimiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems.

FRANK PREIBIS

NORWOOD, MASS.

Mirus

Steve Družui

reiškiu gilią užuojautą žmonai Julia, artimiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems.

STEVE ir ANNA JANUS

NORWOOD, MASS.

Mirus

Steve Družui

reiškiame gilią užuojautą žmonai Julijai, visiems giminėms bei draugams.

Elizabeth Repshis	Andrew Zaruba
Jonas Sastavickas	Veronika Alasevičius
J. S. Rakutis	Nellie Kručiūtė
M. Trakimavičienė	M. Kurulienė

NORWOOD, MASS.

Mirus

Steve Družui

reiškiame širdingą užuojautą žmonai Julijai, giminėms, pažįstamiems ir draugams.

RONALD ZALUBA

DETROIT, MICHIGAN

NUOŠIRDI PADĖKA

Mirus

Helen Lyben

Rugpjūčio 12 d. mirė mūsų mylima motinėlė, senelė HELEN VAZNYTĖ LYBEN, sulaukusi 82 m. amžiaus. Mūsų mylima Helen Lyben nuo 1979 metų pergyveno skaudžias valandas Rose-Villa gydykloj, kur ir mirė rugpjūčio 12 d. Jos širdelė sustojo plakti, ir nelemtoji mirtis ją iš mūsų atskyrė. Nežiūrint kaip skauda širdį, mums reikėjo ją palaidoti, o tam reikėjo daug draugų, kurie mums pagelbėjo. Ji palaidota rugpjūčio 16 d. Woodlawn kapinėse.

Kaip malonu, kad draugai atjaučia ir gali suprasti tik tas, kuris artimo žmogaus mirtį pergyveno. Giminių ir gerų draugų užuojauta ir pagalba padėjo mums visa tai pergyventi. Todėl čia norime išreikšti viešą nuoširdžiausią padėką visiems, kurie mums palengvino sielvarto valandą pergyventi.

Nuoširdus ačiū LDS 21 kuopai ir Detroito Moterų Pažangos klubui, visiems kurie prisiuntė gėles; karsto nešėjams; už užuojautas asmeniškai ir per laikraščius; už gražius aprašymus spaudoje ir už dalyvavimą šermenyse bei laidotuvėse.

Nuoširdus ačiū LDS prezidentui Servit Gugui už gražias kalbas laidotuvių koplyčioje ir kapinėse; Detroito Lietuvių klubui už suteikimą vietos pietums; laidotuvių direktoriui Charles Step už suteiktą ir gražų laidotuvių tvarkymą ir visiems, kurie kuo nors prisidėjote prie mūsų suraminimo liūdesio valandoje. Jūsų visų suteiktų paslaugų neužmiršime.

Ten, mūsų mylimiausiai, tebūna ramybė Woodlawn kapinese.

Sūnus: RAYMOND LYBEN ir marti ALBENA LYBEN
Anūkai: ERIK ir GARY LYBEN

Detroit, Michigan

Sveikina

Sužinojome jog rugsėjo mėn. Loreta Barčiauskaitė, gyv. Vilniuje, minėjo savo 16 metų gimtadienį. Jos tėveliai Sofija ir Edmundas Barčiauskai, "Laisvės" skaitytojai, ją gražiai pasveikino.

Loreta yra gabi pianistė ir gabi moksle. Jai sveikinimą pasiuntė ir jos dėdė Mikas Stunskas ir teta Pat Stunskienė, taipgi "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai, gyveną Rochester, Michigan. Sulaukt šešiolika metų—didelė šventė visiems jauniems.

Mirė Kanadoje

Spalio 1 d. Windsor, Ont., Kanadoje nuo vėžio ligos ligoninėje mirė Petras Rudzevičius, sulaukęs 77 metų amžiaus. Buvo pašarvotas Morris laidotuvių namuose. Palaidotas spalio 4 d. Heavenly Rest kapinėse su bažnytinėmis apeigomis.

Po laidotuvių, dalyviai pakviesti pietums į Calcutta hotelį.

Velionis paliko dideliame nuliūdime savo žmoną Oną ir du anūkus; brolienę Matildą Rudzevičienę ir jos sūnų Joną Roge.

Velionio brolis Jonas Rudzevičius mirė prieš 14 metų Detroite.

Velionis Petras dažnai atvažiuodavo į Detroito Lietuvių Klubą į parengimus.

Reiškiame užuojautą Matildai Rudzevičienei ir jos sesutei Pat Stakvilienei, kurios yra Detroito Lietuvių klubo narės ir "Laisvės" skaitytojos bei rėmėjos.

Buvo Lietuvoj

Detroito Lietuvių klubo iždininkė Ruby Vegeliūtė Jeske, su savo pusbroliu, Julum Rudžiu, buvo nuskridę į Tar. Lietuvą. Per Kanadą, rugpjūčio 12 d. nuskrido į Frankfurt, Vokietiją, o iš ten Aeroflot į Maskvą, iš ten—į Vilnių. Juos Vilniuje su gėlėmis ir juostomis pasitiko apie dvidešimt giminių. Jie ir vėl apžiūrėjo Vilnių; aplankė Vilniaus universitetą ir kitas gražias vietas. Rugpjūčio 21 d. dalyvavo savo giminių vedybose; buvo piršliai, svotai. Buvo tikrai lietuviškos vestuvės—tęsėsi per dvi dienas. Ruby Jeske sakė ji niekad tokių vestuvių nėra mačiusi ir niekad jų neužmirš. Rugpjūčio 24 d. iš Vilniaus vėl išskrido į Maskvą ir atgal į Montreali, Kanadą ir į namus. Sakė kada ji vyksta į tėvų žemę, jai visuomet kelionė labai patinka.

Ruby Vegeliūtė Jeske pirmą kartą Lietuvą aplankė su savo mamyte Ieva Vegeliene 1938 metais. Ten buvo tris mėnesius; antrą kartą buvo 1974 m.; trečią kartą 1979 m. ir šį metą jau ketvirtą kartą. Sakė kiek kartų ten būna visuomet ją vėl traukia atgal, ir ateityje vėl aplankys Tar. Lietuvą.

Viešnios

Spalio 6 d. į Detroitą autobusu iš Chicagos atvažiavo "Vilnies" redaktoriaus žmona Anna Jokubkienė su drauge iš Tar. Lietuvos—Filomena Petrusevičiene, kuri su savo vyru Juozu gyvena Vilniuje. Filomena aplankė savo sesutę Aleną Jurgutis, o Jokubkienė pasiliko pas Teofilę Masienę, St. Clair Shores. Veliau ir Filomena apsistojo prie ežero.

Paminėtina, jog viešnia iš Lietuvos yra pensininkė, dainuoja Vilniaus Respublikinėje Sąjungos chore ir šokių ratelyje. Aktyvi moteris.

Abi viešnios pabūvojo prie ežero tik iki spalio 9 d. ir grįžo į Chicagą. Viešnia iš Lietuvos sakė neturinti daug laiko ir dar nori aplankyt savo tetą Adelę Šimkienę, gyv. Miami, Floridoj.

Buvo malonu matyt Anna Jokubkienę ir susipažint su vilniete Filomena Petrusevičiene.

Aplankėme

Spalio 7 d. viešnia iš Chicagos—Anna Jokubkienė ir vietinės Alexandra Sharka bei Antonette Waitkūnienė su Stefanija aplankė klubietę-laisvietę Anną Tamulienę. Pereitais metais ji susižeidė-pergyveno klubo operaciją, pagaliau atsidūrė Georgian Bloomfield Convalescent Residence, 2975 Adams Road, Bloomfield Hills, Michigan 48013, 272 kambarys. Radome ją geroj nuotaikoj, bet likūdną kad ten neturi ir nemato draugų: pasiilgo lietuvių, organizacijų. Ji skaito laikraštį "Laisvę" ir mato kas Detroite vyksta.

Anna Tamol priklauso prie Moterų Pažangos ir Detroito Lietuvių klubų. Detroitiečiai, ypatingai klubiečiai turėtų ją aplankyt arba nors pasiųst kortelę ar laiškelį. Tuomet jai nebūtų taip nuobodu.

LDS susirinkimas

LDS 21 kp. mėnesinis susirinkimas įvyko spalio 10 d. Detroito Lietuvių klubo patalpose. Susirinkimą pravedė pirmininkas Tony Vasaris. Susirinkimas ilgai užsitęsė, nes turėjome progą išgirst prezidento Servit Gugo kalbą iš LDS Seimo Chicagoje iš juostelės; vėliau aštuoni kuopos delegatai davė savo raportus. Taipgi buvo pranešta jog kuopa gavo vieną naują narę—Genovaitę Baranauskienę gyv. New Yorko valstijoje.

Servit Gugas dar sakė, jog Edward Baranauskas su LDS tūru vyko į Tar. Lietuvą; susipažino su Genovaitę ir susituokė—atvežė ją į JAV. Kur abu jaunavedžiai apsigyvens—nežinome, bet Detroito kuopa gavo vieną naują narį!

Po susirinkimo buvo vaišės, kurias paruošė ir patarnavo Millie Vasaris, Emma Rye ir Ruth Gugas. Kuopai liko uždarbio.

Sekantis LDS susirinkimas bus lapkričio 14 d. Detroito Lietuvių klubo patalpose.

Baisi avarija!

Spalio 2 d. įvyko baisi avarija! Alfons ir Emma Rye žentas, George Olin (Ulinskas) su mašina sustojo prieš raudoną šviesą, o į jo auto užpakalį įvažiavo net septynios mašinos; prie to, atvažiavo didelis sunkvežimas, kuris ant George Olin mašinos užgriuvo ir tą mašiną visai sumaigė. Buvo didelė katastrofa; daug sužeistų, bet laimė kad George Olin nesužeistas, tik smarkiai sujaudintas. Jo mašina visai sukulta, negalima pataisyt. Džiaugiamės, kad mūsų jaunas George Olin išliko sveikas. Dabar ieško pirkt naują mašiną kurios jam reikia važinėt į darbą. Jo žmona Beverly, uošvis Alfons Rye su žmona Emma labai laimingi, kad George išliko sveikas. **Stefanija**

Paukšteli

Kur tu nuskridai,
mielas paukšteli,
Kur nuplasnojai,
brangus drauguži.
Jau negirdėti tavo balselio
Ir nematyti pilkų drabužių.

Nuobodžiai šnabžda
tavo girelė,
Kurioje traliavai
be paliovos.
Nagi visad bus tokia
dainelė? . . .
Grįžk, giesmininke, sugrįžk
atgalios.

Vandalinas Junevičius

RICHMOND HILL, N. Y.

MIRUS

ilgamečiui "Laisvės" redaktoriui

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, giminėms, artimiesiems, draugams ir "Laisvės" kolektyvui.

Šviesus velionio atminimas ilgam pasiliks mūsų širdyse.

HELENA ir ROBERTAS FEIFERIAI
St. Petersburg, Florida

RICHMOND HILL, NEW YORK

Mirus

Antanui Bimbai

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, "Laisvės" kolektyvui, jo artimiesiems čia Amerikoje ir Lietuvoje, asmeniniams bičiuliams ir draugams.

Drauge su jais liūdime ir mes. Jo atminimas mūsų širdyse niekad neužges.

TEOFILE MASIENĖ ir STEFANIJA
St. Clair Shores, Michigan

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei ir visiems artimiesiems. Netekome mūsų vado ir laikraščio ilgamečio redaktoriaus.

FRANK JONES
HELEN PHILIP
Brooklyn, N. Y.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, laikraščio "Laisvės" kolektyvui, jo artimiesiems Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje, asmeniniams bičiuliams ir draugams.

Drauge su visais liūdime ir mes. Jo atminimas mūsų širdyse niekad neužges.

ANTANAS GLOBIČIUS
MARYTĖ SINKEVIČIENĖ
Wilkes Barre, Pa.

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Ilsei, jo artimiesiems, visam "Laisvės" kolektyvui ir jo draugams. Liūdime ir mes netekę ilgamečio redaktoriaus ir garbingo žmogaus.

L. S. KLUBO VALDYBA ir NARIAI
Miami, Florida

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

Reiškiu giliausią užuojautą jo žmonai ir visuomenei netekus taip reikalingo žmogaus. Labai gaila.

VICTOR PREIKŠA
Delavan, Wisconsin

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, laikraščio "Laisvės" personalui, visiems jo artimiesiems ir draugams čia JAV ir Tarybų Lietuvoje. Liūdime ir mes netekę ilgamečio "Laisvės" redaktoriaus ir garbingo žmogaus.

Mary Kvietkas	Joe Krupp
Amelia Aimantienė	Ig. Swrinay
Greičy-Peter Rušinskai	Mary Koch
Stella Danis	Magdelen Novicky
Izidore-Helen Chalkiai	Peter Gudelis
Juliana Derkacz	P. M. Pocius
Macina Jassic	V. A. Nevins
C. A. Becker	Jonas Smolenskas
N. A. Iešmantai	Julė Lazauskienė

Mr. & Mrs. Procyzyn
Miami ir Ft. Lauderdale, Fla.

VĖL MIESTE

Išgyvenus virš 20 metų provincijoje, buvo įdomu vėl kiek daugiau pasidairyti po didmiestį. Į A. Bimbos laidotuves atvykau traukiniu. Iki suradau šermeninę užtruko kelios valandos. Iš Manhattan nevisi taxi nori vykti į Brooklyną. Atvykus, net trečioje šermeninėje suradau, kur velionis buvo pašarvotas. Susitikus draugus, mano klajonės pasibaigė.

Turėdama keletą dienų liuoslaikio, norėjau aplankyt keletą artimų bičiulių. Pirmąsias dvi dienas praleidau su Ilse Bimbiene. Ilsė gerai vairuoja savo automašiną, tad buvo lengva pasidairyti po miestą. Važinėjant šalutinėmis gatvėmis, visur matėsi daug rūpestingai tvarkomų darželių, įvairiaspalvių gėlių.

Draugus Keršulius radom jų gausiai gamtos apdovanotame darželyje. Draugas Keršulis nors pergyveno kelias sunkias operacijas, bet atrodo šaunus. Jis tik skundžiasi akių nusilpnėjimu. Draugė Keršulienė kiek "suplonėjus," gal kaip jų buvęs įnamis dr. Pauliukas sakydavo "Net per daug saugo Walterio žingsnius".

Keršulių erdvus namas, kaip ir jų sodelis yra gerai pažįstamas nevien tik brooklyniečiams, o ir iš Lietuvos atvykusiems svečiams. Žemės ne tiek daug, bet jame gamtos dovanų didelis glėbys. Keršulienė tuoj priskynė juodų ir žalių vynuogių. Obuoliai jau nuskinti. Aukštai išsikerojęs kriaušės medis vis dar nukrečia saldžių skanėstų. Didelis krūmas figų, kurių dosnumą užbaigia tik stiprios šalnos.

Gėlių ir daržovių skyriuje, dar puikuojasi įvairiaspalviai jurginiai, krepiančios rožės ir daugybė kitokių žiedų. Šeimos stalui daržovių užauga pakankamai. Viskas ten dosniai bujoja. Rūpestingi šeimininkai žemę puoselėjo per daugelį metų.

Dabar, nors kastuvas jau netaip giliai juodžemį apverčia, bet seniau sukauptas triūsas grąžina atpildą.

Adelės Rainienės darželis jau netoks įspūdingas kaip seniau būdavo. Bet pirmiau puoselėtos vijoklės savo sėklas plačiai išbarstė, primena praeitį: anksti ryte margaspalviai žiedai puikuojasi ant sienų ir šalitakiais, o iš gatvės pusės, nors ir iš po medžio-kubiliukyje, raudonuoja pelargonija.

Pasiryžom aplankyti Valeriją Tysliavienę; pasiekt "Vienybės pastatą, reik kopti į kalnelį. "Vienybė" buvo įsikurus gražioje apylinkėje. Dabar kitoki vaizdai. Skersai gatvę, dar neseni apartamentai: langai išgrūsti. Bet sakė, kad juos jau tuoj pradės taisyt, 1983 m. bus paruošti geresniems gyventojams. Dabar juose niekas negyvena. Mudviem bekopiant, priėjo vyriškis, parodė policisto ženklą su jo nuotrauka, paklausė ar gali kuo patarnauti. Pasirodo, kad toje apylinkėje vyksta daug apiplėšimų net dienos metu. Mano draugė ten išgyveno virš 30 metų. Nežiūrint kokiu laiku teko grįžt į namus niekas netrukdydavo ramumos. Dabar kitoki laikai.

Ponią Tysliavienę radom gerai nusiteikusią. Kiek nusiskundė sveikata, bet laikraščio reikalai kaip ir seniau, jai prie širdies: jai rūpi, kad visi spausdiniai išeitų tvarkoje ir laiku.

Buvo miela pasimatyti su geraisiais bičiuliais.

K. Petrikienė

Žuvo Albinas Stripeikis

Praėjusią savaitę rastas negyvas savo bute Greenwich Village New Yorke mokytojas Albinas Stripeikis. Atrodo, kad buvo įsibrovę plėšikai, nes viskas buvo išvartyta, išmėtyta. Albinas buvo 41 metų amžiaus.

1971 metais Albino tėvas žuvo avarijoje.

Liko dideliame nuliūdime Albino motina Magdalena, gyvenanti Ridgewoode Niujorko Lietuvių Moterų Klubo narė; taipgi liko pusseserė ir pusbrolis Akelaičiai.

Albinas palaidotas pirmadienį, spalio 18 d.

Reiškiame giliausią užuojautą mūsų klubietei draugei Stripeikienei ir visiems artimiesiems.

Ieva Mizarienė

CARLE PLACE, L. I.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mano mylimo gyvenimo draugo

Vincento Kazlausko

Mirė 1961 m. spalio 25 d.

Gamta atskyrė jį nuo mūs užgesindama jo gyvybės žiburėlį. Mes likome giliame liūdėsyje iš kurio niekada neišeisime.

Jau suėjo 21-ieji metai kai jis ilsisi aukštame kalnelyje, apsuptame žaliais medeliais, papuoštame baltais nekaltybės ženklais.

Prisimename jį su meile, pagarba ir su liūdesiu širdyje. Lai būna jam ramu ilsėtis.

ANNA KAZLAUSKIENĖ
GYVENIMO DRAUGĖ
Sūnus ir šeima

Savaitgalis "Laisvės" name

Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį "Laisvės" salėje buvo smagu. Šeštadienį Aido choro įvyko pirmosios repeticijos ir tuo pat laiku atvyko jaunimo iš LDS kuopų ruoštis rytdienos bazarui (flea market). Taipgi New Yorke iš Washingtono lankėsi konsulas Vaclovas Sakalauskas su šeima, kurie irgi atsilankė pas mus.

Sekmadienį praleidome ypatingai smagiai. Susirinko gražus burys žmonių, o pirkinių buvo sunešta daug.

Bet apie visa tai bus plačiau parašyta kitame "Laisvės" numeryje. **Red.**

Bridgeport, Conn.

Labai gražią išvyką surengė LDS 74 kuopa bendrai su New Yorko LDS kuopomis rugsėjo 12 d. Sherwood Island valstybiniame parke prie pat jūros. Tai buvo šios vasaros paskutinė išvyka—oras buvo nepaprastai puikus, milžiniški medžiai ošė, jūra blizgėjo it melsvas veidrodis. Gi ant kranto po didingais medžiais buvo papuošti stalai ant kurių prikrauta įvairių skanėsių bei kvapnaus ir lietuviško krupniko. Girdisi lietuviški pašnekėsiai . . .

Tarp atsilankiusių matėsi žymių LDS bei "Laisvės" veikėjų. Buvo LDS dabartinė centro sekretorė Amelia Yuskovic su vyru Walteriu, solistė Nelė Ventienė, Povilas Venta, dainininkės solistės Amelia Jeskevičiūtė ir Aldona Klimaitė DeVetsco, aidietė Nastė Buknienė ir miela buvusi ilgametė LDS Centro sekretorė Anne Yakstis. Taipgi atvyko žymus LDS veikėjas John Rigely su žmona Jean ir dukrele Cindy, kuri yra LDS 74 kuopos finansų sekretorė. Rigely šeima niekad neapleidžia susirinkimų, visuomet dalyvauja LDS seimuose. John Rigely pasidalino įspūdžiais ir iš tik ką praėjusio seimo. Ypatingai malonu buvo matyti iš Massachusetts Al Dupshą. Jis nepašykštėjo padainuoti mums keletą dainelių. Jam dainuojant prisidėjo ir niujorkiečiai.

Rugsėjo mėnesį pripuola LDS 74 kuopos dviejų narių gimtadieniai—tai John Rigely ir M. Arison. Taja proga šie gimtadieniai buvo čia atžymėti. Jean ir Cindy Rigely parūpino gražų dideli tortą. Gi Amelia Yuskovic apjuosė M. Arisoną nepaprastai gražia juosta iš mūsų brangios tėvynės Lietuvos. Už tai Arisonas tarė Amelijai iš gilumos širdies didelį ačiū.

Labai įdomus ir gražus Aido Choro 70 m. jubiliejinis albumas, kurį įteikė Arisonui Povilas Venta.

Per tą 70 metų daug pasikeitė choro mokytojų ir choristų. Daug jų jau nebėra gyvųjų tarpe. Ak kaip miela peržvelgti tą praeitį, kada tiek daug jaunimo sudarė chorą. **Šidlavos Žemaitis**

Norwood, Mass.

MIRĖ STEVE DRUŽAS

Spalio 1 d. mirė Steve Družas, sulaukęs 88 m. amžiaus. Jis gimė Užusienių kaime, Subačiaus valsčiuje, Lietuvoje. Steve buvo darbininkiškų organizacijų narys, skaitė "Laisvę" ir "Vilnį". Lietuvoje liko trys seserys ir du broliai.

Steve Norwoode išgyveno nuo pat atvykimo į Amerika 1913 metais. 1937 metais jis vedė Julia Kavaliūnaitę.

Steve palaidotas spalio 4 d. Highland kapinėse, Norwoode. **Elizabeth Repšienė**

"LAISVĖS" TRADICINIS METINIS

KONCERTAS IR BANKETAS

įvyks sekmadienį, lapkričio 14 d.

Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Koncerto pradžia 2 val.

Banketas apie 4 val., [tuoj po koncerto]

Koncertą atliks solistai Aldona DeVetsco [Klimaitė], Amelia Young [Jeskevičiūtė], Victor Becker; taip pat vietinis Aido Choras, vadovybėje Mildred

Auka $10.

Ft. Lauderdale, Fla.

Ilgametis "Laisvės" skaitytojas ir rėmėjas Steve Jurevičius sunkiai susirgęs ir išvežtas į Veteranų ligoninę, Miami, jau antra savaitė. Gal teks operuotis, bet dar labai silpnas. Jo žmona Julė neseniai grįžus iš ligoninės gydosi namuose sūnaus priežiūroje.

Mitzi Bovinienė taip pat serga. Gydosi namuose samdomų žmonių priežiuroje. Gydytojo lankoma.

Miamietė "Laisvės" skaitytoja Mary Bružienė puolė ir sunkiai susižeidė. Jai trūko dubinio kaulas. Padaryta operacija. Mėnesį išbuvus N. Miami ligoninėje gerėja. Ji dabar randasi Nursing Home; Gal jau greit galės grįžti į namus.

Linkime visiems greitai ir pilnai sustiprėti.

Augustas Iešmanta randasi namuose gana pasveikęs. Širdingai visiems dėkoja už lankymą ligoninėje, už gerus linkėjimus, už prisiųstus atvirukus, dovanas—visiems už bent kokį pagelbėjimą laike ligos. **N. Iešmantienė**

BRIEFS

Anti-nuclear activists Alva Myrdal of Sweden and Alfonso Garcia Robles of Mexico won the 1982 Nobel Peace Prize October 13 for their work to end the arms race.

* * *

Enjoy a dinner and Friday night film at Unity Center. Friday, October 22 begins series of dinners and movies to be enjoyed on alternate Fridays.

The first film shown is an outstanding Cuban film—Portrait of Theresa. Time: at 7:30 and at 9:30.

Delicious dinners with great company will be served from 5:30 to 7:00 p.m.

Unity center: 235 W. 23 St. New York.

For information: phone 924-0550.

* * *

New York Aido Chorus first rehearsal this season was held Saturday, October 16th. Everything went very well. We started a new song for "Laisvė's" concert and went over some old ones. If we had a few more singers we would be just fine. How about joining us or talk to some of your friends who could sing?

After the rehearsal we had a nice dinner together with LDS people who were working for the "Flea-Market" for the following day. What a display of things! There were some very beautiful hand made things and even some amber.

Spotlight of the evening was our guest from Washington—Consul Vaclovas Sakalauskas and his family. It was very nice to have them.

Thanks to Nellie Venta, Ana Babarskas and others who prepared the dinner.

* * *

What people are saying about Anthony Bimba:

In his letter to me William Wolkovich, a Catholic priest, who wrote a book **Bay State "Blue Laws" and Bimba"** says talking about Anthony:

"As you know, our paths crossed in a peculiar way, some ten years ago, when I was writing about his interesting trial in 1926 at Brockton, Massachusetts. In preparing the manuscript, I had occasion to fly to Ozone Park to interview Anthony. A few years later I visited him once or twice, during other research trips. Despite our quite obviously wide and different backgrounds, I respecteed him as a human being devoted to his cause, and I think he had a similar respect for me. Certainly his devotion to the very hard last hour of his long life was an example to anyone."

Hudson, MA

* * *

Al and I were very saddened by Anthony's death. We've known him all our lives. It's like the end of a great era of great leaders.

Al and Mary Dobinis
Cambria Heights, N. Y.

* * *

We are much richer for having known Antanas.

Joe and Emily Krupski
Englishtown, N. Jersey

* * *

How deeply saddened we were to receive our "Laisvė" and "Daily World" and read the news of Anthony's death. Truly we, as well as the many people of pregressive persuasion, will miss him very much. He was our standard bearer!

I guess we have to reconcile ourselves that no-one is forever, but when that time comes it is most grievous.

Prof. Benjamin and Mildred Kubilius
Hot Springs, Ark.

Ilse

Anthony Bimba with LLD Central Committee members. From left: Helen Feifer, John Grybas, Katherine Petrick, Antanas Bimba, Ieva Mizara, Paul Venta, Anne Yakstis.